1356a reunió, 9 d'octubre de 2019

10 Assumptes legals

10.4 Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries

a. Cinqué informe del Comité d'Experts sobre Espanya

Punt que el GR-J haurà de tindre en compte en la reunió de 19 de setembre de 2019

D'acord amb l'article 16, paràgraf 3, de la Carta, el Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries presenta el cinqué informe sobre l'aplicació de la Carta a Espanya al Comité de Ministres del Consell d'Europa. L'informe conté propostes de recomanacions perquè el Comité de Ministres les remeta a Espanya. El Govern espanyol pot fer esmenes al contingut d'aquest informe, d'acord amb l'article 16, paràgraf 3, de la Carta.

La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries és un mecanisme de control per a avaluar com s'aplica la Carta en un estat part amb vista a, si escau, fer recomanacions perquè en millore la legislació, la política i les pràctiques. L'element central d'aquest procediment és el Comité d'Experts, constituït segons l'article 17 de la Carta, l'objectiu principal del qual és informar el Comité de Ministres a l'hora d'avaluar el grau d'acompliment d'una part amb els compromisos adquirits per tal d'observar la situació real de les llengües regionals o minoritàries de l'estat i, si escau, per a instar la part perquè assolisca de manera gradual un nivell de compromís més alt.

Per a facilitar aquesta tasca, el Comité de Ministres va adoptar, d'acord amb l'article 15, paràgraf 1, un full de ruta sobre com redactar els informes periòdics que els estats part han de remetre a la Secretaria General. Aquest full de ruta fa necessari que l'estat done compte de l'aplicació de la Carta en detall, la política general per a les llengües protegides segons la part II i, més concretament, totes les mesures que s'han pres per tal d'aplicar les disposicions elegides per a cada llengua protegida segons la part III de la Carta. La primera tasca del Comité d'Experts és, per tant, estudiar la informació que figura en l'informe periòdic sobre totes les llengües regionals o minoritàries que hi haja en el territori de l'estat en qüestió, el qual té l'obligació de fer-lo públic d'acord amb l'article 15, paràgraf 2.

La tasca del Comité d'Experts és avaluar les accions legals, regulacions i pràctiques reals que apliquen els estats quant a les seues llengües regionals o minoritàries, una tasca que ha determinat el seu mètode de treball. El Comité d'Experts recull informació de les autoritats competents i de fonts independents de dins l'estat a fi d'aconseguir una perspectiva justa i equànime de la situació lingüística real. Després de la primera revisió de l'informe periòdic, el Comité d'Experts fa una sèrie de consultes als estats part, si escau, perquè les autoritats corresponents aporten informació addicional sobre les qüestions que considere que no s'han desenvolupat prou en l'informe. Després d'aquest procediment se sol enviar una delegació del Comité a l'estat en qüestió. Durant aquesta visita, la delegació es reuneix amb organismes i associacions relacionats amb l'ús de les llengües i demana informació als organismes encarregats de les qüestions que els hagen cridat l'atenció. Aquest procés està dissenyat per facilitar que el Comité d'Experts avalue l'aplicació de la Carta a l'estat en concret d'una manera més eficaç.

Acabat aquest procés, el Comité d'Experts adopta el seu propi informe, i una vegada ho ha fet, l'envia a les autoritats de l'estat part en qüestió perquè hi facen esmenes dins d'un termini establit. Tot seguit, s'envia al Comité de Ministres, que, al seu torn i juntament amb suggeriments i recomanacions, el remet a l'estat part després d'aprovar-lo. Les esmenes que hagen fet les autoritats de l'estat també s'inclouen en l'informe final complet.

CONTINGUT

Resum executiu

Capítol 1. La situació de les llengües regionals o minoritàries a Espanya – Novetats i tendències
1.1. Avanços en polítiques, legislació i pràctica quant a les llengües regionals o minoritàries a Espanya

Capítol 2. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries i recomanacions
2.1. El basc
2.1.1.El basc al País Basc
2.1.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del basc al País Basc
2.1.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del basc al País Basc
2.1.2. El basc a la Comunitat Foral de Navarra
2.1.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del basc a Navarra
2.1.2.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del basc a la Comunitat Foral de Navarra.
2.2. El català
2.2.1. El català a les Illes Balears
2.2.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català a les Illes Balears
2.2.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a les Illes Balears
2.2.2. El català a Catalunya
2.2.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català a Catalunya
2.2.2.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a Catalunya
2.2.3. El valencià/català a la Comunitat Valenciana
2.2.3.1.Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del valencià/català a la Comunitat Valenciana
2.2.3.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del valencià/català a la Comunitat Valenciana
2.2.4. El català a Aragó

2.2.4.1.Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català al Aragó
2.2.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a Aragó
2.2.5. El valencià/català a Múrcia
2.2.5.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del valencià/català a la Regió de Múrcia
2.2.5.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del valencià/català a la Regió de Múrcia
2.3. El gallec
2.3.1. El gallec a Galícia
2.3.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Galícia
2.3.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec a Galícia
2.3.2. El gallec/gallec-asturià a Astúries
2.3.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec-asturià al Principat d'Astúries
2.3.2.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec-asturià al Principat d'Astúries
2.3.3. El gallec a Castella i Lleó
2.3.3.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Castella i Lleó
2.3.3.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec a Castella i Lleó
2.3.4. La fala/gallec a Extremadura
2.3.4.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Extremadura
2.3.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de la fala/gallec a Extremadura
2.4. L'occità de la Vall d'Aran / aranés a Catalunya
2.4.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de l'occità de la Vall d'Aran / aranés a Catalunya
2.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'occità de la Vall d'Aran / aranés a Catalunya
2.5. El berber a Melilla
2.5.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del berber a Melilla
2.5.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del berber a Melilla
2.6. L'àrab/dàrija a Ceuta
2.7. L'aragonés a Aragó
2.7.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de

l'aragonés
2.7.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'aragonés a Aragó
2.8. L'asturià
2.8.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de l'asturià
2.8.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'asturià a Astúries
2.9. El caló
2.10. L'extremeny a Extremadura
2.11. El lleonés a Castella i Lleó
2.11.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del lleonés a Castella i Lleó
2.11.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del lleonés a Castella i Lleó
2.12. El portugués
2.12.1. El portugués a Extremadura
2.12.1.1.Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del portugués a Extremadura
2.12.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del portugués a Extremadura
2.12.2. El portugués a Castella i Lleó

Capítol 3. [Propostes de] Recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa
Apèndix I: Instrument de ratificació
Apèndix II: Comentaris de les autoritats espanyoles

Resum executiu

La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries va entrar en vigor el 2001 a Espanya. El basc és oficial al País Basc i en part de Navarra; el català, a les Illes Balears, a Catalunya i, amb el nom de valencià/català, a la Comunitat Valenciana, i el gallec, a Galícia. Juntament amb l'occità de la Vall d'Aran a Catalunya (aranés), aquestes són les llengües protegides per les parts II i III de la Carta.

Les llengües esmentades a continuació estan protegides només per la part II de la Carta: El berber a Melilla, l'àrab/dàrija a Ceuta, l'aragonés a Aragó, l'asturià a Astúries, el caló com a llengua no territorial, el català a Aragó, l'extremeny a Extremadura, la fala/gallec a Extremadura, el gallec-asturià a Astúries, el lleonés a Castella i Lleó, el portugués a Extremadura i el valencià/català a Múrcia.

La presència de totes aquestes llengües en l'educació depén de la situació legal en què es troben. Tanmateix, fins i tot algunes llengües oficials no compleixen tots els compromisos en aquest àmbit. Les llengües no oficials no tenen pràcticament presència en l'educació.

Passa el mateix en els àmbits de la justícia i l'Administració. Les llengües oficials s'usen sobretot en l'Administració regional i local, però encara hi ha mancances en l'àmbit

administratiu estatal i en el judicial. La situació de les llengües de la part II és crítica: algunes ni tan sols es fan servir en l'Administració.

L'oferta de mitjans de comunicació de què disposen els parlants de llengües oficials continua sent satisfactòria, encara que hi ha alguns problemes sense resoldre, entre els quals destaca que no hi ha recepció del senyal de televisió entre els territoris de parla catalana i la Comunitat Valenciana. Els mitjans digitals cobren cada vegada més importància. L'ús de les llengües de la part II depén principalment de la iniciativa dels parlants.

Continuen havent-hi alguns problemes en l'àmbit econòmic i social, sobretot pel que fa a l'ús d'aquestes llengües en edificis públics o centres sanitaris.

Aquest informe es basa en la situació política i legal que predominava durant la visita que el Comité d'Experts va fer a Espanya el desembre de 2018.

Capítol 1 La situació de les llengües regionals o minoritàries a Espanya – Novetats i tendències

1. La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (a partir d'ara, "la Carta") és un tractat del Consell d'Europa pel qual els estats assumeixen l'obligació de protegir i promocionar les llengües minoritàries tradicionals en tots els àmbits de la vida pública: educació, justícia, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica i intercanvis transfronterers. Espanya va signar la Carta el 5 de novembre de 1992 i la va ratificar el 9 d'abril de 2001. Hi va entrar en vigor l'1 d'agost de 2001. L'instrument de ratificació es troba en l'apèndix I d'aquest informe.

2. L'article 15 (1) de la Carta preveu que els estats part envien informes cada tres anys sobre l'aplicació d'aquesta. Les autoritats espanyoles van enviar la versió en espanyol del cinqué informe el 9 de febrer de 2018 i la versió en anglés el 28 de setembre de 2018. El respectiu informe d'avaluació del Comité d'Experts es basa en la informació que conté aquell informe periòdic i en les declaracions dels representants dels parlants de les llengües minoritàries durant la visita esmentada abans (10-14 de desembre de 2018), i es lliura per escrit d'acord amb l'article 16 (2) de la Carta.

3. El capítol 1 d'aquest informe d'avaluació se centra en els avanços generals, les tendències i la situació de les llengües regionals o minoritàries a Espanya. Para especial atenció a les mesures que les autoritats espanyoles han pres per tal de satisfer les recomanacions que el Comité d'Experts i el Comité de Ministres van fer al final del quart cicle de seguiment i també assenyala nous problemes. El capítol 2 proporciona un resum detallat del grau d'aplicació de cada compromís a Espanya quant a les llengües en qüestió i fa recomanacions adreçades a les autoritats. En el capítol 3, el Comité d'Experts fa recomanacions sobre la base de l'avaluació perquè el Comité de Ministres les adrece directament al Govern espanyol, tal com preveu l'article 16 (4) de la Carta.

4. Pel que fa a l'examen legal detallat de cada compromís, el Comité d'Experts remet al seu quart informe d'avaluació sobre l'aplicació de la Carta a Espanya (ECRML (2016) 7[2]).

5. Aquest cinqué informe es basa en la situació política i legal que predominava durant la visita que el Comité d'Experts va fer a Espanya el desembre de 2018. El Comité d'Experts va adoptar aquest informe d'avaluació el 20 de març de 2019.

1.1. Avanços generals en polítiques, legislació i pràctica pel que fa a les llengües regionals o minoritàries a Espanya

Àmbit d'aplicació de la Carta

6. D'acord amb l'instrument de ratificació, les llengües reconegudes com a oficials —també anomenades cooficials— en els estatus d'autonomia de les comunitats autònomes del País Basc, Catalunya, les Illes Balears, Galícia, Navarra i la Comunitat Valenciana estan protegides per la part III de la Carta. En conseqüència, aquesta protecció s'aplica al basc al País Basc i a Navarra; al gallec a Galícia; al català a les Illes Balears i Catalunya i, amb el nom de valencià/català, a la Comunitat Valenciana, i a l'occità de la Vall d'Aran (aranés) a Catalunya.

7. La protecció de la part II de la Carta s'aplica al berber a Melilla, a l'àrab/dàrija a Ceuta, a l'aragonés a Aragó, a l'asturià a Astúries, al caló com a llengua no territorial, al català a Aragó, a l'extremeny a Extremadura, a la fala/gallec a Extremadura, al gallec-asturià a Astúries, al lleonés a Castella i Lleó, al portugués a Extremadura i al valencià/català a Múrcia.

8. A més a més, en els informes d'avaluació anteriors i durant la visita, el Comité d'Experts va observar que hi ha altres llengües amb presència tradicional a Espanya i, per tant, estan protegides per la part II de la Carta. L'àrab/dàrija a la ciutat autònoma de Ceuta, el caló com a llengua sense territori, l'extremeny, la fala/gallec i el portugués a la comunitat autònoma d'Extremadura i el valencià/català a la Regió de Múrcia.[3]

9. El Comité de Ministres va recomanar a Espanya que considerara fer extensible la cooficialitat que empara aquestes llengües regionals o minoritàries en algunes comunitats autònomes a altres comunitats autònomes que tinguen un nombre prou gran de parlants. El Comité d'Experts no va rebre cap informació sobre l'extensió de la protecció d'aquestes llengües en altres territoris.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en l'educació

10. Les llengües reconegudes com a oficials a les comunitats autònomes i protegides per la part III de la Carta es fan servir molt en l'educació. L'oferta no va patir cap canvi, en general. Després de l'últim període de seguiment, el Comité de Ministres va recomanar a Espanya assegurar que el model d'educació trilingüe encetat el 2013 no afectara la protecció i promoció de les llengües regionals o minoritàries. Durant el període de seguiment actual, el Comité d'Experts s'ha assabentat que aquest model encara entrebanca l'aplicació de la immersió en l'educació bilingüe a Catalunya. A Galícia, la legislació actual no permet que, en l'ensenyament no universitari, més del 50 % d'assignatures s'oferisquen en gallec. La nova legislació de 2018 va eliminar el programa d'immersió lingüística a la Comunitat Valenciana. Només el nou govern de les Illes Balears va tombar les mesures legislatives de l'anterior període de seguiment que pretenien disminuir l'ús del català en les institucions educatives.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en organismes judicials

11. El Comité de Ministres va recomanar a les autoritats espanyoles que modificaren el marc jurídic per a deixar clar que els òrgans judicials penals, civils i administratius de les comunitats autònomes poden fer els procediments corresponents en les llengües cooficials si una de les parts implicades ho demana. Malgrat aquesta recomanació, present en tots els períodes de seguiment des del primer cicle, i els canvis recents en la legislació, no s'ha avançat en aquest sentit. L'article 231 de la Llei orgànica del poder judicial encara entrebanca l'aplicació de l'article 9 de la Carta. Aquest article preveu que només es poden fer servir les llengües cooficials si cap de les dos parts implicades s'hi oposa. En principi, l'ús de les llengües cooficials no està prohibit, però això implica que es necessita traducció i, per tant, s'allarguen els processos. Aquest fet esdevé una barrera per a l'ús de les llengües cooficials en el sistema judicial.

12. El Comité de Ministres també va recomanar que es continuaren aplicant mesures per garantir que el personal de justícia que treballe en comunitats autònomes amb llengües

cooficials previstes en l'article 9 de la Carta tinguen un nivell suficient en aquestes llengües per a poder utilitzar-les en el treball. Malgrat l'oferta de cursos d'idioma per a jutges, fiscals i d'altres, la situació general no ha canviat.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en l'Administració

13. En el quart cicle, el Comité de Ministres va recomanar a les autoritats espanyoles continuar posant en pràctica mesures concretes i legals per a garantir la presència de les llengües cooficials en les dependències de l'Administració estatal a les comunitats autònomes. Malgrat els cursos d'idiomes que s'ofereixen als funcionaris de l'Administració general de l'Estat, l'ús i el coneixement de les llengües cooficials encara no és satisfactori.

14. El 2015 va entrar en vigor la nova Llei del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Aquesta llei permet que els organismes de l'Administració general de l'Estat situats en una comunitat autònoma puguen fer servir la llengua cooficial corresponent. En aquest sentit, es pot fer servir la llengua de preferència de la part interessada en qualsevol procediment, document o declaració. En els procediments que duen a terme les administracions de les comunitats autònomes i les institucions locals, l'ús de la llengua està determinat per la regulació legislativa de la comunitat en qüestió.

15. Algunes ONG van remarcar la poca freqüència de les reunions del Consell de Llengües Oficials, un òrgan col·legiat interministerial que s'hauria de reunir almenys una vegada a l'any i que depén de la Secretaria d'Estat de Política Territorial del Ministeri de Presidència i per a les Administracions Territorials. El 2017, el Consell es va reunir per primera vegada des de 2010.

16. Hi ha hagut algunes iniciatives per a incentivar l'ús de les llengües minoritàries en els serveis sanitaris i policials. Tanmateix i, en especial en institucions sanitàries, no se solen fer servir les llengües cooficials.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en els mitjans de comunicació

17. La digitalització influeix de manera significativa en les llengües minoritàries. Per exemple, ara per ara l'intercanvi d'emissions televisives entre comunitats autònomes catalanoparlants no és possible. Navarra compensa la manca de programació pròpia amb les emissions del País Basc. En general, el nombre de programes de les cadenes estatals és menor que el del cicle anterior. Cada vegada més, les emissions de ràdio canvien d'emissores en llocs físics a produccions en línia. Els parlants de llengües minoritàries aprofiten les oportunitats que els brinden els nous mitjans de comunicació per a compartir continguts entre ells. Cal remarcar, però, que a Navarra una emissora de ràdio va obtindre la llicència per a emetre el 2015 després de molts anys en clandestinitat. En comparació amb l'anterior cicle, el nombre de mitjans en paper ha disminuït lleugerament.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en activitats i serveisculturals

18. L'ús de les llengües regionals o minoritàries oficials en activitats culturals és estés. L'Institut Cervantes segueix promocionant les llengües regionals o minoritàries arreu del món. En aquest sentit, ofereix cursos d'idiomes i organitza esdeveniments en relació amb les cultures que representen les llengües cooficials i minoritàries d'Espanya. L'Institut Ramon Llull, subvencionat pel Govern català, també ofereix cursos de llengua i cultura arreu del món. En l'àmbit regional, Fes Cultura és la nova estructura de polítiques culturals a la Comunitat Valenciana. L'Agència Gallega de les Indústries Culturals s'encarrega de la distribució de produccions teatrals i musicals, en col·laboració amb nombrosos organismes locals i privats arreu de Galícia.

Ús de les llengües regionals o minoritàries en l'àmbit econòmic

19. Algunes comunitats que tenen llengües cooficials han dut a terme plans estratègics per tal de fomentar-ne l'ús en l'àmbit econòmic. A Navarra, les empreses participen en l'aplicació d'estratègies lingüístiques. El Govern català continua col·laborant amb

nombrosos organismes per a promocionar l'ús del català en l'esfera socioeconòmica i proporcionar informació sobre els drets lingüístics als consumidors.

Intercanvis transfronterers

20. El Departament de Cultura i Política Lingüística del Govern basc, el Departament de Relacions Ciutadanes i Institucionals del Govern de Navarra i l'Oficina Pública de la Llengua Basca del País Basc francés han decidit establir un marc de cooperació en l'àmbit cultural en què també té lloc l'educació. A més, la Comunitat Foral de Navarra participa en l'agrupació europea de cooperació territorial Euroregió Nova Aquitània-Euskadi-Navarra, que ofereix possibilitats de cooperació transfronterera a través de beques en diversos sectors.

Capítol 2 Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries i recomanacions[4]

2.1. El basc

21. El basc està emparat per la part III de la Carta al País Basc i en part de Navarra. En la totalitat de Navarra i al País Basc està emparat per la part II. En general, la situació del basc és satisfactòria. Segons la VI Enquesta sociolingüística sobre el basc, elaborada el 2016, el nombre de parlants bascos fins i tot ha augmentat: un 33,9 % de la població de setze anys o més del País Basc sabien parlar basc (bilingües). En el cas de Navarra, el 12,9 % del mateix grup d'edat és bilingüe. A més, cada any es crea un fons de col·laboració per tal d'incentivar l'ús del basc per mitjà de subvencions a empreses privades del País Basc francés. Els governs del País Basc i de Navarra són coautors del Protocol de col·laboració en la política lingüística del basc de 2016. A més, ambdós donen suport a la iniciativa social "Euskaraldia", que té com a objectiu incentivar l'ús de la llengua. Els projectes transfronterers d'intercanvi educatiu i d'estudiants també contribueixen a millorar l'oferta de basc a la regió fronterera entre Espanya i França.

2.1.1. El basc al País Basc

22. L'augment del nombre de parlants en l'enquesta de 2016 és substancial. El canvi es nota encara més en el grup d'edat entre 16 i 24 anys, dels quals el 71,4 % eren bascoparlants, en comparació amb el 62 % el 2006 i el 25 % el 1991.

23. El model educatiu, introduït per la Llei 1/1993, de l'escola pública basca, garanteix l'aplicació de la Carta. Aquest model, en què l'ensenyament en general es vehicula en basc amb el castellà com a assignatura, és el més habitual en els nivells de Preescolar, Primària i Secundària del País Basc; d'aquesta manera, el nombre d'estudiants que tenen un nivell mitjà de basc està en augment. Segons la llei, tots els estudiants han de parlar ambdós idiomes oficials en el moment en què acaben l'educació obligatòria. Igualment, les ONG informen que el nombre de cursos que s'ofereixen en basc en formació tècnica i professional no és prou per a cobrir el nombre creixent d'estudiants procedents d'institucions que utilitzen aquest model. Hi ha hagut problemes semblants quant a l'educació universitària. Tot i que hi ha hagut avanços a les tres universitats, encara es presenten algunes dificultats. Per als estudiants de Dret i Medicina que han completat els estudis secundaris en institucions amb aquest model, no hi ha prou cursos teòrics i pràctics oferits en basc. A més, és necessari augmentar l'oferta de títols de postgrau en basc. Els cursos per a adults i de formació continuada es financen amb beques que ofereixen l'Administració pública i entitats privades. Les ONG van criticar el fet que aquests cursos

tenen un preu diferent segons la part del país i van proposar fer gratuïts els que estiguen dirigits a adults.

24. Encara no es garanteix que els processos penals, civils i administratius es puguen desenvolupar en basc a petició d'una de les parts. El nombre de funcionaris bascòfons en les institucions judicials és baix, en les quals, segons els informes d'ONG, només 16 jutges i 3 fiscals d'un total de 343 són bilingües.

25. Segons el Govern, la Comissió de Normalització de Documents Judicials en Basc va aconseguir que s'incrementara el nombre de documents bilingües. Els documents digitals, i el processament d'aquests per a procediments menors, són bilingües. El progrés en aquest sentit podria facilitar l'ús del basc també en els tribunals superiors. El nombre de traduccions i interpretacions també ha augmentat durant el període de seguiment. Saber basc es considera favorable per a la contractació de personal administratiu en el sistema judicial, però només és un mèrit optatiu per a secretaris, jutges i fiscals. En col·laboració amb la Universitat Nacional d'Educació a Distància, el Consell General del Poder Judicial ofereix cursos d'idioma als treballadors del sistema judicial. Cada any, més de 40 persones (treballadors del sistema judicial, fiscals i advocats) participen en els cursos optatius de basc.

26. L'Administració de l'Estat va prendre mesures per tal de complir l'article 10 de la Carta, que fa referència a la disponibilitat de formularis bilingües i la senyalització bilingüe en les instal·lacions. Tanmateix, el percentatge de funcionaris de l'Administració general de l'Estat amb coneixement de basc és massa baix (14 %). Els webs del Govern ofereixen opció de canviar l'idioma a basc, però, segons les ONG, en la majoria dels casos només es pot accedir fins a apartats de segon nivell. Segons el Govern espanyol, el 42,4 % del cos de Policia del País Basc (Ertzaintza) té coneixements lingüístics en basc (el 2012 el percentatge era del 32,1 %). Ara per ara, el coneixement de basc és obligatori en un 43 % dels llocs de treball. No obstant això, s'han denunciat casos de no respecte dels drets lingüístics dels ciutadans i actituds abusives.

27. L'ús de la llengua en el servei basc de salut (Osakidetza) ha augmentat. El 2016, el nombre de treballadors amb prou domini de llengua per al lloc que tenien era del 34 %, comparat amb l'11 % del 2006. No està clar quants d'aquests professionals treballen en l'administració i quants participen directament en l'atenció mèdica. A més a més, el coneixement de l'idioma només és obligatori en el 37 % de les places de l'Osakidetza. Els pacients tenen dret a comunicar-se i que se'ls atenga en basc. El 2016, l'11,9 % dels pacients va demanar parlar en basc; un 6,9 % més que el 2015. S'han elaborat directrius bàsiques i mòduls formatius per a fomentar l'ús del basc en institucions sanitàries. També s'ha avançat en la traducció d'històries clíniques al basc, així com en l'estandardització d'informes de laboratori. Tanmateix, les ONG van recollir queixes de pacients a qui se'ls negava el tractament en basc.

28. El Departament de Política Lingüística gestiona un centre d'atenció telefònica i una plataforma en línia per a garantir els drets lingüístics. Rep i tracta queixes, sol·licituds i suggeriments sobre la normalització de la llengua basca.

29. Les emissions de la radiotelevisió basca (EiTB) segueixen pel bon camí. Tot i això, les ONG han expressat preocupació per la distribució desigual de franges horàries entre les emissions de notícies en castellà i en basc. Cap dels canals de televisió privats existents a l'Estat utilitza el basc. Segons les ONG, malgrat la decisió del Tribunal Constitucional, la presència del basc en les cadenes de televisió públiques estatals (RTVE) és massa baixa. En el període 2013-2016, s'han anat reduint les subvencions per a l'únic diari en basc de tota la comunitat, Berria.

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territori)*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el basc com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del basc.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del basc.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del basc en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en	=				

	els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el basc. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.					
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del basc en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no bascoparlants que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el basc en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el basc.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció,	=				

	exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del basc.					
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el basc entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el basc entre els seus objectius.	=				
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat bascòfona. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al basc.	=				
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						

8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en basc.	=				
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en basc.	=				
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en basc.	=				
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en basc.	=				
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per facilitar l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en basc, o mitjans que permeten estudiar basc com a matèria en la universitat o altres centres d'ensenyament superior.	=				

2.1.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del basc al País Basc

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en basc.	=				
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al basc.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i permanent dels docents que fan classe en/de basc.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de basc i d'elaborar i publicar informes periòdicament amb els resultats corresponents.	=				
8.2.	En les zones on el basc no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en/de basc en tots els nivells educatius en què corresponga.					
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en basc, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.		=			
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en basc en processos penals, i en cas que siguen siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en basc, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.iv	Redactar en basc, si escau, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en basc, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*b*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en basc en processos civils sense que això implique despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en basc en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en basc, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*c*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en basc en processos en matèria administrativa sense que això implique despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en basc en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius en basc i l'ús de documents i proves en basc, assegurar que les interpretacions i	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en basc.	=				
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en basc i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.	=				
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	l'Administració nacional utilitzen el basc.					
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en basc o en versions bilingües.		=			
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en basc.	=				
10.2.*a*	L'ús del basc en el marc de l'Administració regional o local.		↗			
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en basc, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en basc.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de l'Administració	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	local, dels documents oficials també en basc.					
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del basc en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del basc en els debats de les sessions.	=				
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en basc, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3.*a*	Vetlar perquè el basc es faça servir a l'hora de prestar serveis públics.	=				
10.3.*b*	Permetre als parlants de basc presentar documents en basc i que els serveis públics					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	els contesten en aquesta llengua.[6]					
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.	=				
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar basc.		=[7]			
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de basc de ser destinats a zones bascòfones.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en basc.	=				
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'una emissora	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	privada de ràdio en basc.					
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en basc.	=				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en basc.	=				
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en basc.	=				
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en basc.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals per als mitjans de comunicació que facen servir el basc.	=				
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en basc dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en basc dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en basc.	=				
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte o representen els interessos dels parlants de basc.	=				
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
12.1.*a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en basc.	=				
12.1.*b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en basc donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1.*c*	Afavorir l'accés en basc a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals incloguen el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura basca en les activitats que promouen o a les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	quals donen suport.					
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el basc.	=				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels bascoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.	=				
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en basc.	=				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en basc.					
12.2.	En les zones on el basc no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir el basc.	=				
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers el basc i la cultura vinculada a la llengua.	=				
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del basc en els documents relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics com ara	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	instruccions de productes o equipaments.					
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del basc en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús del basc en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del basc en la vida social i econòmica.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*a*	Prendre mesures, en les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del basc en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.					
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del basc en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en basc.		=			
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en basc.	=				
13.2.*e*	Fer accessible en basc la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc al País Basc[5]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa el basc de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de basc en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.	=				
14.*b*	En interés del basc, facilitar o promoure la cooperació transfronterera, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el basc s'usa de manera idèntica o semblant.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

30.En general, la situació al País Basc continua sent satisfactòria. S'han aconseguit algunes millores en el procés de normalització lingüística de l'ús del basc en els cossos de Policia de la comunitat autònoma (Ertzaintza). Per tant, el Comité d'Experts considera que s'ha acomplit en part l'article 10.2.

2.1.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del basc al País Basc

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.1.1.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[8] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part del procediment de seguiment de la Carta tenen com a objectiu ajudar les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Esmenar les lleis orgàniques sobre el sistema judicial per tal de garantir que el basc puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

b. Usar el basc en l'Administració estatal al País Basc.

II. Altres recomanacions

c. Incentivar l'ús del basc en el sistema de sanitat (Osakidetza).

d. Incentivar l'ús de basc entre la Policia (Ertzaintza).

2.1.2. El basc a la Comunitat Foral de Navarra

31. Navarra està dividida en tres zones lingüístiques; el basc només és cooficial a la zona del nord, on també s'aplica la part III de la Carta. A la zona mixta i a la zona no basca no és oficial i només s'hi aplica la part II. Segons la VI Enquesta sociolingüística sobre el basc, la població bilingüe de Navarra va augmentar de 40.000 el 1991 a 69.000 el 2016. Tanmateix, a la zona mixta, on es concentra la majoria de la població de Navarra, només un 11,3 % és bilingüe. Quant a política lingüística, s'hi observa una tendència positiva des del 2016. El pressupost assignat a l'Institut Navarrés del Basc (Euskarabidea) ha augmentat durant el període de seguiment. A més, el Decret foral 130/2015 ha permés millorar l'estructura i la funcionalitat de l'Euskarabidea. La nova Llei foral 4/2015 (modificació de la Llei 18/1986) millora la situació del basc en l'educació tant a la zona mixta com a la no bascoparlant. En la pràctica, autoritza la implantació de l'ensenyament en basc com a llengua vehicular i del castellà com a assignatura en les escoles públiques d'ambdues zones.

32. Encara no està garantit que els processos penals, civils i administratius es puguen desenvolupar en basc a petició d'una de les parts. Tampoc no hi ha cap informació quant al coneixement de basc entre jutges, fiscals o la resta del personal judicial. Els documents administratius i els webs d'organismes públics de l'Estat estan en procés de traducció. Els parlamentaris poden utilitzar el basc i es tradueixen les actes de les sessions.

33. Les ONG demanen que el basc es faça oficial en tot el territori de Navarra. La majoria de l'Administració és a Pamplona, on la llengua no és oficial. No obstant això, a Pamplona es garanteixen els drets dels ciutadans bascoparlants, atés que tenen disponibles serveis en basc. El Decret foral 103/2017, que regula l'ús del basc en l'Administració pública de Navarra, els organismes públics i les entitats jurídiques que en depenen té com a objectiu incentivar l'ús de la llengua arreu del territori, també en la zona no bascòfona. No obstant això, el coneixement de llengües estrangeres té una consideració més positiva que no el coneixement de basc a l'hora de fer contractacions en els serveis públics. A més, actualment molt pocs llocs de treball de l'Administració del Govern de Navarra i el sector sanitari tenen el domini del basc com a requisit.

34. Hui en dia no hi ha cap emissora de ràdio o canal de televisió públics que emeta en basc i cobrisca tot el territori de Navarra. Només Xaloa Telebista dona servei a l'àrea de Pamplona i a la zona del nord, on el basc és cooficial. Tot i això, a partir d'un acord del 2016 amb la comunitat autònoma basca, les ràdios i televisions públiques del País Basc estan disponibles per a tot el territori de Navarra. Des de l'estiu de 2015, la ràdio privada Euskalerria Irratia està registrada i emet legalment a la zona de Pamplona. A més, hi ha diverses emissores radiofòniques locals que retransmeten en basc. Igualment, el Govern subvenciona produccions audiovisuals en basc amb fons de diversa índole. No hi ha diaris en basc que es publiquen a Navarra llevat de *Berria*, l'únic diari que es publica amb regularitat al País Basc i que inclou notícies de Navarra.

35. Actualment no hi ha llocs de treball en què el basc siga un prerequisit a la Direcció General de Cultura - Institució Príncipe de Viana, l'organisme que coordina i gestiona l'esborrany del Pla estratègic de cultura de Navarra (2017-2023). Tanmateix, actualment s'ofereixen cursos de formació de basc per al personal de la institució.

36. El I Pla estratègic del basc 2016-2019 pretén reforçar l'ús de la llengua en l'àmbit econòmic i social. A més, la nova Llei foral de contractes públics (2/2018) obliga les empreses subcontractades a utilitzar el basc quan l'execució del contracte és d'interés públic general.

2.1.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del basc a Navarra

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territori)*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el basc com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del basc.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del basc.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del basc en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica,		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el basc. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del basc en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no bascoparlants que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el basc en les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	universitats o institucions equivalents.					
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el basc.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del basc.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el basc entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	tolerància en relació amb el basc entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat bascòfona. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al basc.	=				
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en basc.	=				
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en basc.	=				
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en basc.	=				
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en basc.	=				
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	mitjans per facilitar l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en basc, o mitjans que permeten estudiar basc com a matèria en la universitat o altres centres d'ensenyament superior.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en basc.	=				
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al basc.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i permanent dels docents que fan classe en/de basc.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de basc i d'elaborar i publicar informes periòdicament amb els resultats corresponents.	=				
8.2.	En les zones on el basc no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en/de basc en tots els nivells educatius en què corresponga.	=				
Art. 9 – Justícia						
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en basc, i		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en basc en processos penals, i en cas que siguen siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en basc, i en cas que siguen necessàries interpretacions o	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.iv	Redactar en basc, si escau, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en basc, i en cas que siga necessari, amb interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*b*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en basc en processos civils	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	sense que això implique despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en basc en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en basc, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*c*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en basc en	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	processos en matèria administrativa sense que això implique despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en basc en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius en basc i l'ús de	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	documents i proves en basc, assegurar que les interpretacions i les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en basc.	=				
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en basc i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.	=				
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de l'Administració nacional utilitzen el basc.		=			
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en basc o en		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	versions bilingües.					
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en basc.	↗				
10.2.*a*	L'ús del basc en el marc de l'Administració regional o local.	↗				
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en basc, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en basc.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de l'Administració local, dels documents oficials també en basc.	=				
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del basc en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del basc	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en els debats de les sessions.					
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en basc, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3.*a*	Vetlar perquè el basc es faça servir a l'hora de prestar serveis públics.		↗			
10.3.*b*	Permetre als parlants de basc presentar documents en basc i que els serveis públics els contesten en aquesta llengua					
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.	=				
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar basc.		=[10]			
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de basc de ser	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	destinats a zones bascòfones.					
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en basc.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en basc.	↗				
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'una emissora privada de ràdio en basc.	↗				
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en basc.		=			
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en basc.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en basc.		=			
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera també a les produccions audiovisuals en basc.	=				
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals per als mitjans de comunicació que facen servir el basc.	=				
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en basc dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en basc dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en basc.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte o representen els interessos dels parlants de basc.				=	
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						
12.1.*a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en basc.	=				
12.1.*b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en basc donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.		=			
12.1.*c*	Afavorir l'accés en basc a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	desenvolupant-les.					
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals incloguen el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura basca en les activitats que promouen o a les quals donen suport.	=				
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el basc.	↗				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels bascoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.	=				
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en basc.					
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en basc.	=				
12.2.	En les zones on el basc no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir el basc.	=				
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers el basc i la cultura vinculada a la llengua.	=				
Art. 13 – Vida social i econòmica						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del basc en els documents relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics com ara instruccions de productes o equipaments.	=				
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del basc en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús del basc en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del basc en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*a*	Prendre mesures, en les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del basc en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.	↗				
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del basc en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	albergs oferisquen atenció en basc.					
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en basc.		=			
13.2.*e*	Fer accessible en basc la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.	=				
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa el basc de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de basc en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el basc a Navarra[9]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	professional i continuada.					
14.*b*	En interés del basc, facilitar o promoure la cooperació transfronterera, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el basc s'usa de manera idèntica o semblant.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

37. El Govern ha augmentat el pressupost assignat a l'Euskarabidea (l'Institut Navarrés del Basc). La nova Llei foral 4/2015 reforça l'ús del basc en escoles públiques de les zones on la llengua no és cooficial. A més, s'han pres mesures importants per a millorar l'ús del basc des dels organismes del Govern: s'han habilitat formularis bilingües, s'han creat programes de formació de personal i la senyalització bilingüe s'usa a les oficines institucionals. Segons la Llei 39/2015, qualsevol document o informe que necessiten les parts interessades s'ha de redactar en l'idioma que trien. Almenys els municipis més grans de la zona central incentiven l'ús del basc en l'Administració. El I Pla estratègic del basc 2016-2019 pretén augmentar la presència i l'ús de la llengua basca en els serveis públics i professionals, així com en l'àmbit econòmic (bancs inclosos) i en la societat en general. L'acord de col·laboració amb el Govern del País Basc va permetre la recepció d'emissions de televisió i ràdio en llengua basca al territori de Navarra. Així mateix, l'emissora radiofònica privada Euskalerria Irratia va obtindre la llicència que necessitava. La creació de la Direcció General de Cultura - Institució Príncipe de Viana va facilitar la formació del personal en basc.

2.1.2.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del basc a la Comunitat Foral de Navarra.

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.1.2.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[11] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part del procediment de seguiment de la Carta tenen com a objectiu ajudar les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que el basc puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

b. Usar el basc en l'Administració estatal a la Comunitat Foral de Navarra.

II. Altres recomanacions

c. Incentivar l'ús de basc en les zones on la llengua no és cooficial.

d. Incentivar l'ús del basc en l'àmbit social i econòmic: en hospitals i instruccions de seguretat, entre altres.

2.2. El català

38. El català es parla a les comunitats autònomes d'Aragó, les Illes Balears, Catalunya i, amb el nom de valencià/català, a la Comunitat Valenciana i la Regió de Múrcia. A les Illes Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana, on la llengua té la condició d'oficial, està protegida d'acord amb les parts II i III de la Carta. Tot i que la situació de la llengua en aquestes tres comunitats és bastant satisfactòria, s'han de prendre més mesures per a protegir-la a Aragó i la Regió de Múrcia, on només s'aplica la part II.

39. A causa de deficiències tècniques, no hi ha reciprocitat en la recepció de programes de la ràdio i la televisió en català entre les Illes Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana, fet que és vist com un problema bastant important segons els representants dels parlants. El nombre de programes que s'emeten en aquestes tres comunitats és més baix que en el cicle de seguiment anterior. Des de 2015 hi ha hagut relacions bones i productives entre els governs de les tres comunitats on la llengua és cooficial. Fora d'Espanya, l'Institut Ramon Llull i l'Institut Cervantes també promouen la llengua i la cultura catalanes.

2.2.1. El català a les Illes Balears

40. Des de 2015, la política lingüística ha canviat de manera significativa a les Illes Balears. El nou govern ha restablit la Direcció General de Política Lingüística i ha retirat les lleis i les mesures que pretenien limitar l'ús de català en l'educació i l'Administració. La Llei 1/2016, de normalització lingüística, va introduir diversos canvis legislatius per a fomentar el català. Els organismes regionals de política lingüística coordinen els programes de normalització de la llengua. Abans d'això, de 2013 a 2015, el tractament integrat de llengües regia els plans d'estudi i obligava els centres educatius de Preescolar, Primària i Secundària a ensenyar aproximadament un 33 % de matèries en castellà i un 33 % en anglés. Amb l'aprovació del Decret 45/2016, cada centre pot definir l'ensenyament i l'aprenentatge de/en llengües estrangeres de manera independent, amb la condició que es respecte un cert percentatge per al català. El 48 % de les assignatures d'ensenyament

universitari s'impartien en català al final del cicle de seguiment. Quant a l'Administració de justícia, competència del Govern central, la llengua s'usa amb molt poca freqüència; aquesta és una deficiència comuna a totes les comunitats autònomes amb llengües cooficials. Encara que des de 2015 s'han anat introduint regulacions per a afavorir l'ús del català en l'Administració pública, fins ara s'han fet pocs avanços. El Govern de la comunitat autònoma va millorar les condicions tècniques de la televisió de manera que tant els canals públics com els privats retransmeten en català amb regularitat.

2.2.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català a les Illes Balears

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el català com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del català.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del català.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del català en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el català. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				
7.1.*f*	Disposar les formes i els	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del català en tots els nivells que calga.					
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no catalanoparlants que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el català en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el català.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	injustificades quant a l'ús del català.					
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el català entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el català entre els seus objectius.	=				
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat catalanoparlant. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	sobre qualsevol qüestió referent al català.					
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en català.	↗				
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en català.	↗				
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en català.	↗				
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en català.				=	
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per a l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en català, o mitjans que permeten estudiar català com a matèria en la universitat o	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	altres centres d'ensenyament superior.					
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en català.	=				
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al català.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i addicional dels docents que fan classe en/de català.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de català i d'elaborar i publicar, periòdicament	↗				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	, informes amb els resultats d'aquests.					
8.2.	En les zones on el català no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en/de català en tots els nivells educatius que es consideren adequats.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Art. 9 – Justícia						
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en català i, en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions,		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en català en processos penals, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en català, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.iv	Redactar en català, si se sol·licita, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*b*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	català en processos civils sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en català en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*c*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en català en processos en matèria administrativa sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en català en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en català i l'ús de documents i proves en català, assegurar que les interpretacions i les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en català.	=				
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en català i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.	=				
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de l'Administració nacional		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	utilitzen el català.					
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en català o en versions bilingües.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en català.	=				
10.2.*a*	L'ús del català en el marc de l'Administració regional o local.	=				
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en català, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en català.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de l'Administració local, dels documents oficials també en català.	=				
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del català en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del català en els debats de les sessions.	=				
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en català, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3.*a*	Vetlar perquè el català es faça servir a		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	l'hora de prestar serveis públics.					
10.3.*b*	Permetre als catalanoparlants presentar documents en català i que els serveis públics els contesten en aquesta llengua.					
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.		=			
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar català.		=[13]			
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de català de ser destinats a zones catalanoparlants.	=				
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en català.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en català.	=				
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'una emissora privada de ràdio en català.	=				
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en català.	=				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en català.	=				
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en català.	=				
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en català.					
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals per als mitjans de comunicació que facen servir el català.	=				
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en català dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en català dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en català.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte o representen els interessos dels catalanoparlants.				=	
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						
12.1.*a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en català.	=				
12.1.*b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en català donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1.*c*	Afavorir l'accés en català a les obres produïdes en altres llengües	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.					
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals integren el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura catalanes en les activitats que promouen o a les quals donen suport.	=				
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el català.	=				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	catalanoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.					
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en català.	↗				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en català.	=				
12.2.	En les zones on el català no és la llengua tradicional,	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir el català.					
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers el català i la cultura vinculada a la llengua.	=				
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del català en els documents relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics, com ara les instruccions de productes o equipaments.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del català en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús del català en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del català en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*a*	Prendre mesures, en les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del català en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.	↗				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del català en la vida social i econòmica.	↗				
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en català.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	complit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en català.	=				
13.2.*e*	Fer accessible en català la informació	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	complit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.					
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa el català de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de català en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.	=				
14.*b*	En interés del català, facilitar o promoure la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a les Illes Balears[12]	compli tit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	cooperació a través de les fronteres, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el català s'usa de manera idèntica o semblant.					

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

41. Tot i que, segons estipula la llei, només un 50 % de les assignatures s'han d'impartir en català a l'escola, en la pràctica aquesta condició es pot anul·lar si hi ha un acord entre pares i mares i l'escola que establisca el català com a única llengua vehicular. La Comissió Tècnica d'Assessorament per a l'Ensenyament de i en Llengua Catalana va restablir la figura del coordinador de normalització lingüística a les escoles durant el curs 2016-2017. Pel que fa als materials sonors i audiovisuals, la Biblioteca Pública de Palma és, entre altres, l'organisme encarregat de posar-los a la disposició general, segons s'ha assabentat el Comité d'Experts. El Pla d'actuacions en matèria de política lingüística per al quinquenni 2016-2021 especifica el dret a fer servir el català en relacions comercials i en el sector bancari.

2.2.1.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a les Illes Balears

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.2.1.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[14]així mateix, les

recomanacions que es van fer com a part del procediment de seguiment de la Carta tenen com a objectiu ajudar les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que el català puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

b. Usar el català en l'Administració estatal a les Illes Balears.

II. Altres recomanacions

c. Garantir l'ús del català en l'ensenyament tècnic i professional.

d. Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la independència dels mitjans de comunicació tinguen en compte els interessos dels catalanoparlants.

e. Incentivar l'ús del català en els serveis sociosanitaris.

2.2.2. El català a Catalunya

42. Aquesta comunitat ha donat molt de suport a la llengua catalana durant el cicle de seguiment. S'han desenvolupat regulacions i mesures per a reforçar l'aplicació de la Carta a Catalunya; per exemple, arran dels canvis recents en la legislació autonòmica en matèria d'Educació Secundària Obligatòria, s'ha establit que el català és la llengua vehicular general i d'aprenentatge en el sistema educatiu, sense desatendre la importància de l'educació multilingüe. El català s'utilitza en tots els nivells educatius i els alumnes acaben els estudis obligatoris amb un domini molt alt de català i castellà. Tanmateix, la Llei orgànica 8/2013, per a la millora de la qualitat educativa, impugna el model català, ja que reafirma el dret a rebre l'ensenyament d'assignatures no lingüístiques només en castellà. L'aplicació d'aquesta llei dificulta el sistema de conjunció i immersió lingüística.

43. Les organitzacions no governamentals que promouen l'ús del català gaudeixen de desgravacions. El Consorci per a la Normalització Lingüística, la principal institució per a la integració lingüística, ofereix la possibilitat d'aprendre català a totes les persones i afavoreix de manera igualitària la integració dels migrants oferint cursos d'idioma de tots els nivells. La majoria de les assignatures dels estudis de grau a les universitats es van impartir en català durant el període de seguiment; quant als estudis de postgrau, aquesta xifra supera el 50 %. Pel que fa al sistema judicial, el nombre de sentències en català disminueix: ha passat del 12,4 % el 2013 al 8,4 % el 2016, tot i que la Generalitat ha continuat implementant programes de formació de català per al personal d'aquesta institució. El 2014 es va aprovar un decret per a la certificació del coneixement de català en l'esfera legal i judicial, que proposa que es tinguen en compte els coneixements de català, degudament certificats, en la contractació. Segons el Govern català, els organismes judicials estatals encara recluten personal sense competències en català en tots els àmbits de l'Administració de justícia. En els organismes administratius de la comunitat, el 96 % del personal en contacte directe amb el públic són competents en català. Tot i això, segons representants dels parlants, els organismes administratius estatals continuen sense usar prou el català.

44. Alguns organismes catalans han denunciat les accions legals sistemàtiques que prenen alguns sectors contra la legislació sobre la llengua catalana. Constantment s'intenten impugnar els actes legislatius de la comunitat per a posar el català al mateix nivell que el castellà. El Govern central continua imposant el castellà en molts àmbits, com ara en senyals de trànsit, títols universitaris, esports i publicitat. També hi ha ONG que denuncien casos documentats de discriminació lingüística, sobretot de la Policia Nacional. La legislació

de l'Estat quant a l'etiquetatge, les instruccions i la documentació obliga a usar el castellà, de manera que el català només és opcional. Malgrat els esforços que fan les autoritats, encara hi ha deficiències quant a l'ús de la llengua en els serveis sanitari i d'atenció a majors. D'altra banda, l'Institut Ramon Llull continua incentivant la llengua i la cultura catalanes a l'estranger.

2.2.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català a Catalunya

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territ*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el català com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del català.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del català.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del català en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el català. • Establir relacions culturals amb altres	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	comunitats lingüístiques.					
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del català en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no catalanoparlants que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el català en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el català.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió,	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	restricció o preferència injustificades quant a l'ús del català.					
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el català entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el català entre els seus objectius.	=				
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat catalanoparlant. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al català.					
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en català.	=				
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en català.	=				
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en català.	=				
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en català.	=				
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per a l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en català, o mitjans que permeten estudiar català com a matèria en la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	universitat o altres centres d'ensenyament superior.					
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en català.	=				
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al català.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i addicional dels docents que fan classe en/de català.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de català i d'elaborar i publicar, periòdicament, informes amb	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	els resultats d'aquests.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.2.	En les zones on el català no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en/de català en tots els nivells educatius que es consideren adequats.	=				
Art. 9 – Justícia						
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en català i, en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	a les persones interessades.					
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en català en processos penals, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en català, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*a*.iv	Redactar en català, si se sol·licita, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*b*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en català en processos civils sense que per això	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en català en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*c*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	davant d'un tribunal, s'expresse en català en processos en matèria administrativa sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en català en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius en català i l'ús de documents i proves en català, assegurar que les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	interpretacions i les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en català.	=				
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en català i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	de l'Administració nacional utilitzen el català.					
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en català o en versions bilingües.		=			
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en català.	=				
10.2.*a*	L'ús del català en el marc de l'Administració regional o local.	=				
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en català, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en català.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	l'Administració local, dels documents oficials també en català.					
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del català en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del català en els debats de les sessions.	=				
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en català, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3.*a*	Vetlar perquè el català es faça servir a l'hora de prestar serveis públics.		=			
10.3.*b*	Permetre als catalanoparlants presentar documents en català i que els serveis públics					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	els contesten en aquesta llengua.					
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.	=				
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar català.		=[16]			
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de català de ser destinats a zones catalanoparlants.	=				
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en català.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en català.	=				
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	creació, com a mínim, d'una emissora privada de ràdio en català.					
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en català.	=				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en català.	=				
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en català.	=				
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en català.	=				
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	per als mitjans de comunicació que facen servir el català.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en català dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en català dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en català.	=				
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte o representen els interessos dels catalanoparlants.					
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						
12.1.*a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en català.	=				
12.1.*b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en català donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1.*c*	Afavorir l'accés en català a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	i desenvolupant-les.					
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals integren el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura catalanes en les activitats que promouen o a les quals donen suport.	=				
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el català.	=				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels catalanoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	activitats culturals.					
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en català.	=				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en català.	=				
12.2.	En les zones on el català no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	es faça servir el català.					
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers el català i la cultura vinculada a la llengua.	=				
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del català en els documents relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics, com ara les instruccions de productes o equipaments.	=				
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del català en els reglaments interns de les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	empreses i els documents privats.					
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús del català en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del català en la vida social i econòmica.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*a*	Prendre mesures, en les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del català en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del català en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en català.		☑			
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en català.		=			
13.2.*e*	Fer accessible en català la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.	=				
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Catalunya[15]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	els estats en què s'usa el català de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de català en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.					
14.*b*	En interés del català, facilitar o promoure la cooperació a través de les fronteres, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el català s'usa de manera idèntica o semblant.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

45. En comparació amb l'informe d'avaluació del Comité d'Experts anterior, la situació de la llengua catalana a la comunitat autònoma de Catalunya es manté en els mateixos termes, fins i tot tenint en compte la complicada situació política que hi ha. Igualment, hi continuen havent els mateixos problemes que ja es van comunicar amb anterioritat. A més, el Comité d'Experts ha sigut coneixedor d'algunes deficiències en l'ús de la llengua en el sistema sanitari.

2.2.2.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a Catalunya

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.2.2.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[17] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que el català puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

b. Usar el català en l'Administració estatal a Catalunya.

II. Altres recomanacions

c. Incentivar l'ús del català en els serveis sociosanitaris.

d. Prendre mesures perquè les instruccions de seguretat també es redacten en català.

2.2.3. Valencià/Català a la Comunitat Valenciana

46. Segons la informació i els documents que han proporcionat la Generalitat Valenciana i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, el terme doble *valencià/català* és la denominació que s'ha d'utilitzar quan es fa referència a 'la llengua local i històrica dels valencians'.[18]Tot i que el valencià/català és la llengua cooficial de tot el territori de la Comunitat Valenciana i que la majoria de la població és competent en la llengua, aquesta es troba en una situació preocupant, especialment pel que fa a l'Administració estatal i el sistema judicial.

47. Les zones lingüístiques (valencianoparlant i castellanoparlant) determinen aspectes de l'ensenyament. Tant en els centres públics com en els privats s'ha introduït un

mètode d'immersió lingüística. El Decret 9/2017 ha establit un programa educatiu plurilingüe dinàmic; tanmateix, el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana en va suspendre l'aplicació. El 2018 va entrar en vigor una nova llei d'educació plurilingüe, que disposa que un mínim del 25 % i un màxim del 60 % de l'ensenyament ha de ser en valencià/català. Segons la informació que hem rebut, la majoria de les escoles no assoleixen el nivell màxim. A més, aquesta nova llei també dificulta programes d'immersió lingüística. Les universitats ofereixen assignatures en valencià/català, però la llengua d'instrucció predominant és el castellà. Com a conseqüència del canvi polític que hi va haver el 2015 en les institucions, s'ha creat la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme a càrrec de la Conselleria d'Educació, Investigació i Cultura. Pel que fa al sistema judicial, els mateixos defectes enumerats per al cas de Catalunya i les Illes Balears s'apliquen també a la Comunitat Valenciana.

48. En la segona meitat de 2016 es va crear la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació, un servei públic de radiodifusió i televisió. À Punt ràdio FM opera des de l'any 2017, mentre que À Punt televisió ho fa des de 2018. També hi ha emissores de ràdio i canals de televisió privats que retransmeten en valencià/català i que tenen suport institucional. Els canals de televisió de Catalunya i les Illes Balears no tenen recepció a la Comunitat Valenciana.

2.2.3.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del valencià/català a la Comunitat Valenciana

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana[19]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el valencià/català com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana[19]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	suposen un obstacle per a la promoció del valencià/català.					
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del valencià/català.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del valencià/català en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el valencià/català. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del valencià/català en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de valencià/català que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el valencià/català en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el valencià/català.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del valencià/català.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el valencià/català entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el valencià/català entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat valencianoparlant/catalanoparlant. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al valencià/català.	=				
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en valencià/català.				☑	
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en valencià/català.				☑	
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en valencià/català.				☑	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en valencià/català.				☑	
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per a l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en valencià/català, o mitjans que permeten estudiar valencià/català com a matèria a la universitat o altres centres d'ensenyament superior.	=				
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en valencià/català.	=				
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al valencià/català.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i permanent dels docents que fan classe en/de valencià/català.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de valencià/català i d'elaborar i publicar, periòdicament, informes amb els resultats d'aquests.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
8.2.	En les zones on el valencià/català no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en/de valencià/català en tots els nivells educatius que es consideren adequats.	=				
Art. 9 – Justícia						
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en valencià/català, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.		=			
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en valencià/català en processos penals, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en valencià/català, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iv	Redactar en valencià/català, si se sol·licita, els documents relatius a un	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en valencià/català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*b*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en valencià/català en processos civils sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari,	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en valencià/català en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en valencià/català, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*c*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en valencià/català	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en processos en matèria administrativa sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en valencià/català en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius en valencià/català i l'ús de documents i proves en valencià/català, assegurar que les interpretacions i les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en valencià/català.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en valencià/català i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengüa.	=				
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1. *a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de l'Administració nacional utilitzen el valencià/català.		=			
10.1. *b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	valencià/català o en versions bilingües.					
10.1. *c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en valencià/català.		=			
10.2. *a*	L'ús del valencià/català en el marc de l'Administració regional o local.	↗				
10.2. *b*	La possibilitat d'adreçar-se en valencià/català, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2. *c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en valencià/català.	=				
10.2. *d*	La publicació, per part de l'Administració local, dels documents oficials també en valencià/català.	=				
10.2. *e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del valencià/català en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del valencià/català en els debats de les sessions.	=				
10.2. *g*	L'ús o l'adopció de topònims en valencià/català, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3. *a*	Vetlar perquè el valencià/català es faça		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	servir a l'hora de prestar serveis públics.					
10.3. *b*	Permetre als valencianoparlants/catalanoparlants presentar documents en valencià/català i que els serveis públics els contesten en aquesta llengua.					
10.4. *a*	Garantir la traducció o la interpretació.		=			
10.4. *b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar valencià/català.		=[20]			
10.4. *c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de valencià/català de ser destinats a zones valencianoparlants/catalanoparlants.	=				
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en valencià/català.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						
11.1. *a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en valencià/català.	↗				
11.1. *b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'una emissora privada de ràdio en valencià/català.	↗				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en valencià/català.	↗				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en valencià/català.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en valencià/català.	↗				
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en valencià/català.	=				
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals per als mitjans de comunicació que facen servir el valencià/català.	=				
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	valencià/català dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en valencià/català dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en valencià/català.					
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte o representen els interessos dels valencianoparlants/catalanoparlants.					=
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						
12.1. *a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en valencià/català.	=				
12.1. *b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en valencià/català donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1. *c*	Afavorir l'accés en valencià/català a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge,	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.					
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals integren el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura valencianes/catalanes en les activitats que promouen o a les quals donen suport.	=				
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el valencià/català.	=				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels valencianoparlants/catalanoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.	↗				
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en valencià/català.	=				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en valencià/català.					
12.2.	En les zones on el valencià/català no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir el valencià/català.	↗				
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers el valencià/català i la cultura vinculada a la llengua.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del valencià/català en els documents	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics, com ara les instruccions de productes o equipaments.					
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del valencià/català en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús del valencià/català en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del valencià/catal	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	à en la vida social i econòmica.					
13.2.*a*	Prendre mesures, en les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del valencià/català en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.				=	
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del valencià/català en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en valencià/català.				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en valencià/català.	=				
13.2.*e*	Fer accessible en valencià/català la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.	=				
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa el valencià/català de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de valencià/català en els estats	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Comunitat Valenciana19	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.					
14.*b*	En interés del valencià/català, facilitar o promoure la cooperació a través de les fronteres, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el valencià/català s'usa de manera idèntica o semblant.	↗				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

49. La Llei de plurilingüisme en l'educació de 2018 no compleix el que disposa la Carta, atés que impossibilita, entre altres, els programes d'immersió lingüística. L'ús del

valencià/català en l'Administració local i regional ha millorat de manera significativa. Amb la creació de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació, es va restablir una entitat pública de retransmissió en valencià/català, de radiodifusió el 2017 (À Punt FM) i de televisió el 2018 (À Punt). També hi ha emissores de ràdio i canals de televisió privats que operen a la Comunitat amb el suport de les institucions. Alguns diaris en paper en castellà tenen suplements en valencià/català. Tot i això, aquesta llengua té molta més presència en la premsa digital. La cooperació entre l'Institut Valencià de Cultura i altres organismes, ajuntaments i ONG garanteix que es tinguen en compte els parlants a l'hora de programar activitats culturals. El 2015, les Illes Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana van acordar coordinar esforços en tots els àmbits relatius al català, inclosos els esdeveniments culturals. A més, es manté una cooperació estreta amb els valencianoparlants/catalanoparlants de la Regió de Múrcia.

2.2.3.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del valencià/català a la Comunitat Valenciana

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.2.3.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[21] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part del procediment de seguiment de la Carta tenen com a objectiu ajudar les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que el valencià/català puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

b. Usar el valencià/català en l'Administració estatal a la Comunitat Valenciana.

c. Fer que l'ensenyament en valencià/català estiga disponible en tots els nivells educatius.

II. Altres recomanacions

d. Garantir l'ús del valencià/català en l'àmbit econòmic, sobretot en el sistema financer i bancari.

e. Usar el valencià/català en els serveis d'assistència sociosanitària.

2.2.4. El català a Aragó

50. La situació del català a Aragó ha canviat de manera significativa des de l'últim cicle de seguiment. El 2015, Aragó va crear la Direcció General de Política Lingüística, la qual promou el català a la regió d'Aragó. El 2016, es va fer una llei per a reconéixer l'aragonés i el català, amb aquests noms, com a llengües minoritàries d'Aragó. Des d'aquell moment s'han fet avanços en la protecció i la promoció del català. També des del 2016, la llengua té presència en l'Educació Preescolar, Primària i Secundària. L'Acadèmia Aragonesa de la Llengua es va fundar el 2013 i disposa d'un institut per al català. A més, la llengua gaudeix de suport institucional en els apartats de cultura, sobretot en literatura i esdeveniments. Hi ha bona cooperació amb les administracions dels altres territoris de parla catalana.

2.2.4.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del català al Aragó

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Aragó[22]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el català com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del català.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del català.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del català en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Aragó[22]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el català. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del català en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no catalanoparlants que els permeten aprendre la llengua	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Aragó[22]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	(adults inclosos).					
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el català en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el català.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del català.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el català entre els objectius	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Aragó[22]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el català entre els seus objectius.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el català a Aragó[23]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat catalanoparlant. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al català.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.2.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del català a Aragó

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.2.4.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[24] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Incloure el nom de català en l'Estatut d'Autonomia d'Aragó.

II. Altres recomanacions

b. Sensibilitzar la població sobre la presència del català a Aragó.

c. Prendre mesures per a afavorir l'ús del català a les administracions local i regional.

2.2.5. El valencià/català a Múrcia

51. El cinqué informe estatal no proporciona pràcticament cap informació sobre la situació del valencià/català a la Regió de Múrcia. No obstant això, el Govern Valencià, que dona suport als parlants de Múrcia, així com representants dels parlants del Carxe, han informat el Comité d'Experts sobre la situació. L'oferta de cursos extraescolars per a aprendre aquesta llengua és escassa. Tot i això, com que els organismes murcians no protegeixen la llengua, aquesta es troba en una situació molt precària. El valencià/català no està present ni en l'Administració, ni en els mitjans de comunicació ni en la vida pública, i tampoc en els centres d'educació pública de la Regió de Múrcia.

2.2.5.1 Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del valencià/català a la Regió de Múrcia

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Regió de Múrcia[25]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el valencià/català com a expressió de riquesa cultural.				=	
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del valencià/català.					=
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del valencià/català.				=	
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del valencià/català en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Regió de Múrcia[25]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el valencià/català. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.		=			
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del valencià/català en tots els nivells que calga.				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Regió de Múrcia[25]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de valencià/català que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el valencià/català en les universitats o institucions equivalents.				=	
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el valencià/català.					=
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del valencià/català.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el valencià/català a la Regió de Múrcia	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el valencià/català entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el valencià/català entre els seus objectius.					=
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat valencianoparlant/catalanoparlant. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al valencià/català.				=	

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.2.5.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del valencià/català a la Regió de Múrcia

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.2.5.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[26] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Reconéixer el valencià/català com a expressió de la riquesa cultural de la Regió de Múrcia.

b. Prendre mesures urgents per tal de protegir i promoure el valencià/català a la Regió de Múrcia.

II. Altres recomanacions

c. Establir relacions entre la Regió de Múrcia i la Comunitat Valenciana per tal de fomentar la llengua.

d. Oferir ensenyament en valencià/català al Carxe/Múrcia en tots els nivells que es consideren adequats.

e. Incloure el nom de la llengua en l'Estatut d'Autonomia.

2.3. Gallec

52. La Carta atorga protecció a la llengua gallega a Galícia d'acord amb les parts II i III i només d'acord amb la part II al Principat d'Astúries, on es reconeix amb el nom de gallec-asturià, a Castella i Lleó i, amb el nom de fala, a Extremadura. Encara que la protecció de què disposa el gallec a Galícia és millor que en la resta de zones, en tots els territoris es troben problemes importants pel que fa a l'aplicació de la Carta.

2.3.1. El gallec a Galícia

53. El nivell d'aplicació de la Carta a la comunitat autònoma de Galícia no ha presentat millores considerables des de l'últim cicle de seguiment. Els estudis sociolingüístics mostren una disminució en el nombre de parlants. La transmissió intergeneracional de la llengua ja no està garantida, i per tant la proporció d'alumnes amb domini del gallec com a llengua quotidiana també ha decaigut de manera significativa. La presència del gallec en l'educació no és suficient, sobretot en Preescolar. Les assignatures de contingut científic principals no s'imparteixen en gallec en Secundària. El 23 % de les assignatures de grau i aproximadament un 30 % en els estudis de postgrau s'ofereixen en gallec. En l'ensenyament no universitari, la regulació actual no permet oferir més del 50 % de les assignatures en gallec. Encara no hi ha oferta de plans d'estudis en gallec en cap centre de Preescolar, Primària o Secundària. El Decret 79/2010, que estableix les assignatures que

s'han d'impartir en gallec, no preveu la possibilitat d'utilitzar el gallec com a llengua vehicular amb el castellà com a assignatura en l'ensenyament.

54. La legislació gallega ja està disponible en línia a través del recurs lex.gal, creat pel Govern gallec conjuntament amb la Universitat de Santiago de Compostel·la. L'ús de la llengua en l'Administració no ha millorat en absolut: encara no és suficient per a atendre les necessitats de la població que parla gallec. A més de l'empresa pública autonòmica, també hi ha emissores de ràdio i canals de televisió locals i privats que retransmeten programes en gallec. Tot i que la situació dels diaris impresos i en línia en gallec és bastant problemàtica a causa de les limitacions del finançament públic, s'han fet progressos en l'àmbit de les publicacions en línia.

2.3.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Galícia

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territori)*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el gallec com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del gallec.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del gallec.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del gallec en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el gallec. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del gallec en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de gallec que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el gallec en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el gallec.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	quant a l'ús del gallec.					
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el gallec entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el gallec entre els seus objectius.	=				
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de gallec. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al gallec.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en gallec.				=	
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en gallec.				=	
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en gallec.				=	
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en gallec.				=	
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per a l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en gallec, o mitjans que permeten estudiar gallec com a matèria a la universitat o altres centres d'ensenyament superior.	=				
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en gallec.					
8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades al gallec.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i permanent dels docents que fan classe en/de gallec.	=				
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament de gallec i d'elaborar i publicar informes periòdics amb els resultats.				=	
8.2.	En les zones on el gallec no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en/de gallec en	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	tots els nivells educatius que es consideren adequats.					
Art. 9 – Justícia						
9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en gallec, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.		=			
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en gallec en processos penals, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en gallec, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*a*.iv	Redactar en gallec, si se sol·licita, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.	=				
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	en gallec, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*b*.ii	Permetre que, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, s'expresse en gallec en processos civils sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en gallec en processos civils, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	administrativa en gallec, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*c*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en gallec en processos en matèria administrativa sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en gallec en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.	=				
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	civils o administratius en gallec i l'ús de documents i proves en gallec, assegurar que les interpretacions i les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només pel fet que estiguen redactats en gallec.	=				
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en gallec i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.	↗				
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de l'Administració nacional utilitzen el gallec.		=			
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	d'ús habitual en gallec o en versions bilingües.					
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en gallec.	=				
10.2.*a*	L'ús del gallec en el marc de l'Administració regional o local.	=				
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en gallec, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en gallec.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de l'Administració local, dels documents oficials també en gallec.	=				
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, del gallec en els debats de les sessions.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.2.*f*	L'ús, per part de les autoritats locals, del gallec en els debats de les sessions.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en gallec, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial si escau.	=					
10.3.*a*	Vetlar perquè el gallec es faça servir en els serveis públics.		=				
10.3.*b*	Permetre als gallegoparlants presentar documents en gallec i que els serveis públics els contesten en aquesta llengua.						
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.	=					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar gallec.		=[28]				
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements de gallec de ser destinats a zones gallegoparlants.	=					
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en gallec.	=					
Art. 11 – Mitjans de comunicació							
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en gallec.	=					
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'una emissora privada de ràdio en gallec.		=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en gallec.		=				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en gallec.	=					
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en gallec.	↗					
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en gallec.	=					
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres professionals per als mitjans de comunicació que facen servir el gallec.	=					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en gallec dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en gallec dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en gallec.					=	
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació tinguen en compte els interessos dels gallegoparlants.	=					
Art. 12 – Activitats i serveis culturals							
12.1.*a*	Fomentar la producció, la	=					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
	reproducció i la difusió d'obres culturals en gallec.						
12.1.*b*	Afavorir l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en gallec donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=					
12.1.*c*	Afavorir l'accés en gallec a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=					
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals integren el coneixement i	=					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
	l'ús de la llengua i la cultura gallegues en les activitats que promouen o a les quals donen suport.						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine el gallec.	=				
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels gallegoparlants a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en gallec.	=				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o jurídica en gallec.	=				
12.2.	En les zones on el gallec no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir el gallec.	=				
12.3.	En la política cultural a l'estranger,	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	prendre mesures envers el gallec i la cultura vinculada a la llengua.					
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús del gallec en els documents relatius a la vida social o econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics, com ara les instruccions de productes o equipaments.	=				
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús del gallec en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	desincentivar l'ús del gallec en el marc de les activitats econòmiques o socials.					
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús del gallec en la vida social i econòmica.	=				
13.2.*a*	Prendre mesures, en les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús del gallec en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.		=			
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús del gallec en la vida social i econòmica.					
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en gallec.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en gallec.				=	
13.2.*e*	Fer accessible en gallec la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.	=				
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa el gallec de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants de gallec en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Galícia[27]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
14.*b*	En interés del gallec, facilitar o promoure la cooperació a través de les fronteres, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on el gallec s'usa de manera idèntica o semblant.	=				

***El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:**

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

55. El lex.gal, un recurs nou, inclou els textos legals principals en gallec. A més de suplements al setmanari, hi ha diversos diaris en línia redactats en gallec.

2.3.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec a Galícia

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.3.1.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[29] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Suprimir les limitacions quant a l'ensenyament en gallec en tots els nivells educatius que es consideren apropiats.

b. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que el gallec puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

c. Usar el gallec en l'Administració estatal a Galícia.

II. Altres recomanacions

d. Augmentar l'ús del gallec en els serveis públics.

e. Publicar els informes d'avaluació que elaboren els organismes supervisors en matèria educativa.

f. Vetlar perquè les instruccions de seguretat també es redacten en gallec.

2.3.2. El gallec/gallec-asturià a Astúries

56. El canvi polític que es va produir el 2015 es va traduir en més suport per al gallec-asturià al Principat d'Astúries. Hi ha la possibilitat d'estudiar gallec-asturià en els centres de Primària i Secundària, però encara s'està desenvolupant com implementar-ho. Es pot utilitzar en l'Administració local i està present en la vida social. Hi ha programes en aquesta llengua tant en la ràdio com en la televisió, però no diaris escrits. Igualment, hi ha contacte amb parlants de les regions properes. També s'utilitza en la senyalització de topònims.

2.3.2.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec-asturià al Principat d'Astúries

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries[30]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terri*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el gallec-asturià com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administrativ	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries[30]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	es existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del gallec-asturià.					
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del gallec-asturià.		=			
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del gallec-asturià en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries[30]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	Carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el gallec-asturià. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.					
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del gallec-asturià en tots els nivells que calga.		=			
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de gallec-asturià que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).					=
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el gallec-asturià en les		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries[30]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	universitats o institucions equivalents.					
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el gallec-asturià.					
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del gallec-asturià.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el gallec-asturià entre els objectius de l'educació i la formació.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries[30]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el gallec-asturià entre els seus objectius.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de gallec-asturià. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec-asturià al Principat d'Astúries	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	qüestió referent al gallec-asturià.					

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.3.2.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec-asturià al Principat d'Astúries

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.3.2.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[31] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Desenvolupar polítiques estructurades per a protegir la llengua en el territori on es parla (Terra de l'Eo-Navia).

b. Incloure el nom de gallec-asturià en l'Estatut d'Autonomia d'Astúries.

II. Altres recomanacions

c. Cooperar amb les comunitats autònomes veïnes on s'utilitza aquesta llengua.

2.3.3. El gallec a Castella i Lleó

57. L'Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó menciona de manera explícita la protecció del gallec en els territoris on té ús. Tanmateix, el Comité d'Experts ha rebut molt poca informació de les institucions pel que fa a la situació de la llengua. Hi ha un acord entre

Castella i Lleó i Galícia sobre l'ús de la llengua en l'educació. Segons els parlants, l'ús de la llengua està decreixent molt ràpidament, fet que fa necessari que es prenguen mesures per a protegir-la.

2.3.3.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Castella i Lleó

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Castella i Lleó[32]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territ*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el gallec com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del gallec.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del gallec.				=	
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del gallec en la vida pública (educació, sistema				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Castella i Lleó[32]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el gallec. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.		=			
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del gallec en tots els nivells que calga.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Castella i Lleó[32]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de gallec que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).				=	
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el gallec en les universitats o institucions equivalents.				=	
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el gallec.		=			
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del gallec.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el gallec a Castella i Lleó[32]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	• Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el gallec entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el gallec entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de gallec. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al gallec.					=

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.3.3.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del gallec a Castella i Lleó

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.3.3.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[33] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Desenvolupar actuacions immediates per a protegir el gallec a Castella i Lleó.

II. Altres recomanacions

El Comité d'Experts no té més recomanacions per ara.

2.3.4. La fala/gallec a Extremadura

58. L'Estatut d'Autonomia d'Extremadura reconeix la diversitat lingüística d'Extremadura, però no protegeix la fala/gallec de manera explícita en la zona on s'usa. El Comité d'Experts ha rebut molt poca informació pel que fa a la situació de la llengua. Segons els parlants, l'ús de la llengua està decreixent molt ràpidament, fet que fa necessari que es prenguen mesures per a protegir-la.

2.3.4.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del gallec a Extremadura

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb la fala/gallec a Extremadura[34]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb la fala/gallec a Extremadura[34]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*a*	Reconéixer la fala/gallec com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció de la fala/gallec.					=
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció de la fala/gallec.				=	
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral de la fala/gallec en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterer				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb la fala/gallec a Extremadura[34]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	s) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen la fala/gallec. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.		=			
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi de la fala/gallec en tots els nivells que calga.				=	
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de la fala/gallec que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).				=	
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb la fala/gallec a Extremadura[34]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	sobre la fala/gallec en les universitats o institucions equivalents.					
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien la fala/gallec.					=
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús de la fala/gallec.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers la fala/gallec entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb la fala/gallec a Extremadura[34]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb la fala/gallec entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de la fala/gallec. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent a la fala/gallec.					=

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.3.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de la fala/gallec a Extremadura

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.3.4.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria

adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[35] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Desenvolupar actuacions immediates per a protegir la fala/gallec a Extremadura.

II. Altres recomanacions

El Comité d'Experts no té més recomanacions per ara.

2.4. L'occità de la Vall d'Aran / L'aranés a Catalunya

59. L'estatut d'Autonomia de Catalunya reconeix l'aranés/occità com a llengua oficial a Catalunya. Aproximadament el 80,7 % dels 10.000 habitants de la Vall d'Aran a Catalunya entén l'aranés i el 55,6 % el sap parlar. L'aranés es considera un àmbit educatiu propi dins el sistema educatiu de Catalunya; per exemple, en Secundària i en la formació per a adults s'ofereixen cursos d'aranés. El 2012 es va conformar un comité de coordinació entre els governs de Catalunya i la Vall d'Aran (Consell de Política Lingüística de l'Occità Aranès), que es reuneix una vegada a l'any a Barcelona o Vielha. L'ús de l'aranés en la justícia no està regulat de manera explícita. Es pot fer servir en l'Administració local. El Govern català tradueix formularis i llocs web a l'aranés. La ràdio i la televisió públiques catalanes emeten programes en aranés. Hi ha una emissora radiofònica privada que retransmet vint minuts al dia en aquesta llengua. Hi ha programes diaris en cadenes privades. La producció audiovisual té suport. Hi ha un diari en línia en aranés. Per llei, la denominació oficial única dels topònims de la Vall d'Aran és en aranés. El Govern català va crear l'Institut d'Estudis Aranesi el 2016. Una de les activitats que du a terme aquest institut és la producció de terminologia en aranés per a les escoles.

2.4.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de l'occità de la Vall d'Aran / aranés a Catalunya

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*a*	Reconéixer l'aranés/occità com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció de l'aranés/occità.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció de l'aranés/occità.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral de l'aranés/occità en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen l'aranés/occità. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.	=				
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi de l'aranés/occità en tots els nivells que calga.		=			
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants d'aranés/occità que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre l'aranés/occità en les universitats o	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	institucions equivalents.					
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien l'aranés/occità.	=				
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús de l'aranés/occità.	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers l'aranés/occit	=				

	à entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb l'aranés/occità entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants d'aranés/occità. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent a l'aranés/occità.	=				
Part III de la Carta *(Compromisos addicionals elegits per l'Estat per a determinades llengües)*						
Art. 8 – Educació						
8.1.*a*.i	Oferir l'Educació Preescolar en aranés/occità.				=	
8.1.*b*.i	Oferir l'Educació Primària en	=				

	aranés/occità.					
8.1.*c*.i	Oferir l'Educació Secundària en aranés/occità.				=	
8.1.*d*.i	Oferir l'ensenyament tècnic i professional en aranés/occità.				=	
8.1.*e*.iii	Fomentar o disposar els mitjans per a l'educació universitària o altres formes d'ensenyament superior en aranés/occità, o mitjans que permeten estudiar aranés/occità com a matèria a la universitat o altres centres d'ensenyament superior.	=				
8.1.*f*.i	Proporcionar cursos de formació d'adults o formació permanent que s'impartisquen majoritàriament o íntegrament en aranés/occità.	=				

8.1.*g*	Assegurar l'ensenyament de la història i la cultura vinculades a l'aranés/occità.	=				
8.1.*h*	Proporcionar la formació bàsica i permanent dels docents que fan classe en o d'aranés/occità.					=
8.1.*i*	Crear un òrgan de control encarregat de seguir els progressos assolits en l'ensenyament d'aranés/occità i d'elaborar i publicar informes periòdics amb els resultats.	↗				
8.2.	En les zones on l'aranés/occità no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o proporcionar l'ensenyament en o d'aranés/occità en tots els nivells educatius que es consideren adequats.	=				
Art. 9 – Justícia						

9.1.*a*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos penals en aranés/occità, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.		=			
9.1.*a*.ii	Garantir a la persona acusada el dret a expressar-se en aranés/occità en processos penals, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					=
9.1.*a*.iii	Assegurar que les peticions i les proves, escrites o orals, no es consideren					=

	inadmissibles en processos penals només pel fet que estiguen formulades en aranés/occità, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					
9.1.*a*.iv	Redactar en aranés/occità, si se sol·licita, els documents relatius a un procés judicial penal, i en cas que siguen necessàries interpretacions o traduccions, no han de suposar despeses addicionals per a les persones interessades.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità [36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
9.1.*b*.i	Garantir que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen els processos civils en aranés/occità, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*b*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en aranés/occità en processos civils sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					=
9.1.*b*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en aranés/occità en processos civils, i en cas	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					
9.1.*c*.i	Assegurar que els tribunals, a petició d'una de les parts, desenvolupen el procés en matèria administrativa en aranés/occità, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.		=			
9.1.*c*.ii	Permetre, si una part en litigi ha de comparéixer personalment davant d'un tribunal, que s'expresse en aranés/occità en processos en matèria administrativa sense que per això incòrrega en despeses addicionals, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacio					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	ns o traduccions.					
9.1.*c*.iii	Permetre que els documents i les proves s'elaboren en aranés/occità en processos en matèria administrativa, i en cas que siga necessari, amb l'ajuda d'interpretacions o traduccions.					=
9.1.*d*	Pel que fa al desenvolupament de processos civils o administratius en aranés/occità i l'ús de documents i proves en aranés/occità, assegurar que les interpretacions i les traduccions no representen despeses addicionals per a les persones interessades.					=
9.2.*a*	No refusar la validesa de documents legals només	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità [36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	pel fet que estiguen redactats en aranés/occità.					
9.3.	Fer accessibles els textos legislatius nacionals més importants en aranés/occità i els que afecten en particular els parlants d'aquesta llengua.		=			
Art. 10 – Administració i serveis públics						
10.1.*a*.i	Vetlar perquè les oficines d'àmbit local de l'Administració nacional utilitzen l'aranés/occità.					=
10.1.*b*	Proporcionar textos i formularis administratius d'ús habitual en aranés/occità o en versions bilingües.					=
10.1.*c*	Permetre que l'Administració nacional redacte documents en aranés/occità.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.2.*a*	L'ús de l'aranés/occità en el marc de l'Administració regional o local.	=				
10.2.*b*	La possibilitat d'adreçar-se en aranés/occità, oralment o per escrit, a l'Administració regional o local.	=				
10.2.*c*	La publicació, per part de l'Administració regional, dels documents oficials també en aranés/occità.	=				
10.2.*d*	La publicació, per part de l'Administració local, dels documents oficials també en aranés/occità.	=				
10.2.*e*	L'ús, per part de les autoritats regionals, de l'aranés/occità en els debats de les sessions.	=				
10.2.*f*	L'ús, per part de les	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	autoritats locals, de l'aranés/occità en els debats de les sessions.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.2.*g*	L'ús o l'adopció de topònims en aranés/occità, conjuntament amb la denominació en la llengua oficial, si escau.	=				
10.3.*a*	Vetlar perquè l'aranés/occità es faça servir en els serveis públics.					=
10.3.*b*	Permetre als parlants d'aranés/occità presentar documents en aranés/occità i que els serveis públics els contesten en aquesta llengua.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
10.4.*a*	Garantir la traducció o la interpretació.		=			
10.4.*b*	Contractar i formar funcionaris i altres treballadors públics que sàpiguen parlar aranés/occità.		=[37]			
10.4.*c*	Satisfer, en la mesura del possible, les peticions dels treballadors públics amb coneixements d'aranés/occità de ser destinats a zones on es parla aranés/occità.		=			
10.5.	Permetre l'ús o l'adopció de cognoms en aranés/occità.	=				
Art. 11 – Mitjans de comunicació						
11.1.*a*.i	Garantir la creació, com a mínim, d'una emissora de ràdio i un canal de televisió públics en aranés/occità.	↗				
11.1.*b*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a	↗				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	mínim, d'una emissora privada de ràdio en aranés/occità.					
11.1.*c*.i	Fomentar o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat en aranés/occità.	↗				
11.1.*d*	Fomentar o facilitar la producció i la difusió d'obres sonores i audiovisuals en aranés/occità.	=				
11.1.*e*.i	Fomentar o facilitar la creació o el manteniment, com a mínim, d'un diari o periòdic setmanal en aranés/occità.	↗				
11.1.*f*.ii	Ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en aranés/occità.		↗			
11.1.*g*	Donar suport a la formació de periodistes i altres				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	professionals per als mitjans de comunicació que facen servir l'aranés/occità.					
11.2.	• Garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i televisió en aranés/occità dels països veïns. • No oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i televisió en aranés/occità dels països veïns. • Vetlar per la llibertat d'expressió i de circulació de la informació en la premsa escrita en aranés/occità.					=
11.3.	Vetlar perquè les institucions destinades a garantir la llibertat i la pluralitat dels mitjans de comunicació	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	tinguen en compte els interessos dels parlants d'aranés/occità.					
Art. 12 – Activitats i serveis culturals						
12.1.*a*	Fomentar la producció, la reproducció i la difusió d'obres culturals en aranés/occità.	=				
12.1.*b*	Fomentar l'accés d'altres llengües a les obres produïdes en aranés/occità donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i desenvolupant-les.	=				
12.1.*c*	Fomentar l'accés en aranés/occità a les obres produïdes en altres llengües donant suport a activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	desenvolupant-les.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
12.1.*d*	Vetlar perquè els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals incloguen el coneixement i l'ús de la llengua i la cultura aranesa/occitana en les activitats que promouen o a les quals donen suport.		↗			
12.1.*e*	Garantir que els organismes encarregats d'organitzar o donar suport a activitats culturals disposen de personal que domine l'aranés/occità.			↗		

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
12.1.*f*	Afavorir la participació directa de representants dels parlants d'aranés/occità a l'hora de proporcionar serveis i programar activitats culturals.					=
12.1.*g*	Fomentar o facilitar la creació d'un organisme encarregat de reunir, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en aranés/occità.	=				
12.1.*h*	Crear o promoure i finançar serveis de traducció i de recerca terminològica amb vista, principalment, a mantindre i desenvolupar la terminologia administrativa, comercial, econòmica, social, tecnològica o	↗				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	jurídica en aranés/occità.					
12.2.	En les zones on l'aranés/occità no és la llengua tradicional, autoritzar, fomentar o oferir activitats o serveis culturals en què es faça servir l'aranés/occità.	=				
12.3.	En la política cultural a l'estranger, prendre mesures envers l'aranés/occità i la cultura vinculada a la llengua.	=				
Art. 13 – Vida social i econòmica						
13.1.*a*	Excloure de la legislació qualsevol disposició que prohibisca o limite sense cap raó justificable l'ús de l'aranés/occità en els documents relatius a la vida social o	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità [36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	econòmica, en particular en els contractes de treball i els documents tècnics, com ara les instruccions de productes o equipaments.					
13.1.*b*	Prohibir la inserció de clàusules que excloguen o limiten l'ús de l'aranés/occità en els reglaments interns de les empreses i els documents privats.	=				
13.1.*c*	Combatre les pràctiques que tinguen com a intenció desincentivar l'ús de l'aranés/occità en el marc de les activitats econòmiques o socials.	=				
13.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús de l'aranés/occità en la vida social i econòmica.			=		
13.2.*a*	Prendre mesures, en					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	les reglamentacions financeres i bancàries, que permeten l'ús de l'aranés/occità en la redacció d'ordres de pagament o altres documents financers.					
13.2.*b*	En el sector públic, impulsar accions per a fomentar l'ús de l'aranés/occità en la vida social i econòmica.					=
13.2.*c*	Vetlar perquè els serveis d'assistència social com ara hospitals, residències o albergs oferisquen atenció en aranés/occità.					=
13.2.*d*	Vetlar perquè les instruccions de seguretat també estiguen redactades en aranés/occità.			↗		

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
13.2.*e*	Fer accessible en aranés/occità la informació que donen les autoritats competents relativa als drets dels consumidors.			=		
Art. 14 – Intercanvis transfronterers						
14.*a*	Aplicar els acords bilaterals i multilaterals que vinculen els estats en què s'usa l'aranés/occità de manera idèntica o semblant, o arribar a acords de la mateixa naturalesa per tal d'afavorir el contacte entre els parlants d'aranés/occità en els estats en qüestió en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació i la formació professional i continuada.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aranés/occità[36]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
14.*b*	En interés de l'aranés/occità, facilitar o promoure la cooperació a través de les fronteres, especialment entre les administracions regionals o locals de les zones on l'aranés/occità s'usa de manera idèntica o semblant.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

Canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de seguiment anterior

60. Un comité de coordinació conjunt dels governs de Catalunya i la Vall d'Aran va elaborar una sèrie de proposicions i esmenes legislatives per a crear una autoritat lingüística de la llengua aranesa/occitana pel Decret 10/2014. El formularis i webs oficials traduïts recentment faciliten l'ús de l'aranés/occità en l'Administració. La situació dels mitjans de comunicació privats és satisfactòria i les ajudes de finançament a la producció audiovisual han millorat. El Govern català va crear l'Institut d'Estudis Aranesi, que es va posar en funcionament el 2016. Una de les activitats que duen a terme és la producció d'obres de referència de lexicografia en aranés/occità per a escoles. Un altre mesura que s'ha desenvolupat és la possibilitat d'usar l'aranés/occità en instruccions de seguretat.

2.4.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'occità de la Vall d'Aran / aranés a Catalunya

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.4.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[38] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Prendre mesures per a garantir l'educació en aranés/occità en tots els nivells que es consideren apropiats.

II. Altres recomanacions

b. Esmenar la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que l'aranés/occità puga usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

c. Usar l'aranés/occità en l'Administració estatal a Catalunya.

2.5. El berber a Melilla

61. El juliol de 2014, l'Assemblea de Melilla va reconéixer el berber com "una llengua tradicional que és una part inseparable del patrimoni cultural intangible comú de tots els ciutadans de Melilla". Segons el cinqué informe periòdic, les autoritats de Melilla van prendre mesures clau per a millorar la situació de la llengua. Durant el període de seguiment, s'han implantat cursos de capacitació docent i de formació en llengua i gramàtica per a graduats universitaris. També s'ha previst un projecte pilot per a 2018 perquè els xiquets aprenguen berber. Tanmateix, no hi ha informació fidedigna sobre el nombre de parlants. El Govern afirma que el cens sociolingüístic de 2018-2019, elaborat per l'Institut de Cultures i el Departament de la Presidència de Melilla conjuntament amb l'Administració central espanyola, proporcionarà el nombre de parlants de berber.

2.5.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del berber a Melilla

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territo*						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el berber com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del berber.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del berber.		=			
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del berber en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el berber. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.				=	
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del berber en tots els nivells que calga.				=	
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de berber que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).	=				
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el berber en les universitats o		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	institucions equivalents.					
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el berber.					=
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del berber.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el berber entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
	tolerància en relació amb el berber entre els seus objectius.						

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*						
Article	Compromisos d'Espanya amb el berber a Melilla[39]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions	
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de berber. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent al berber.					=	

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.5.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del berber a Melilla

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.5.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[40] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Prendre mesures immediates per a protegir el berber a Melilla.

II. Altres recomanacions

El Comité d'Experts no té més recomanacions per ara.

2.6. L'àrab/dàrija a Ceuta

62. La qüestió de si l'àrab/dàrija ha de ser objecte de protecció segons la Carta encara no s'ha acabat de resoldre. No obstant això, com que és una llengua parlada tradicionalment al nord d'Àfrica, queda bastant clar que ha tingut presència històrica a la zona de Ceuta. Segons el Govern central, l'àrab/dàrija no té presència continuada en aquell territori. En el quart informe d'avaluació (2015), el Comité d'Experts va emfatitzar que l'obligació de promoure i oferir protecció a una llengua regional i minoritària depén únicament de la presència tradicional que haja tingut en el territori. Per tant, el Comité d'Experts reitera la seua decisió i proposa dur a terme un estudi científic per a aclarir l'estat de l'àrab/dàrija a Ceuta d'acord amb el que disposa la Carta. A causa de la falta d'informació, el Comité d'Experts no està en condicions d'avaluar aquesta llengua amb la graella.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

El Comité d'Experts no té cap recomanació d'actuacions immediates per ara.

II. Altres recomanacions

a. Iniciar un projecte acadèmic d'investigació per tal d'aclarir la situació de l'àrab/dàrija a Ceuta amb l'ajuda dels parlants.

2.7. L'aragonés a Aragó

63. Segons el Cens de població i habitatge de 2011, 44.439 persones entenen l'aragonés i 25.556 el parlen. Després de les eleccions de 2015, el Govern d'Aragó va introduir un nou marc regulador de llengües. L'aragonés (juntament amb el català) ha estat reconegut com a part del patrimoni cultural d'Aragó, però no és cooficial. El Departament d'Educació, Cultura i Esports del Govern d'Aragó ha creat la Direcció General de Política Lingüística. A més, s'ha llançat un programa per a incloure l'aragonés en l'educació en les àrees on la llengua té una presència tradicional. També s'han elaborat plans d'estudi per a l'ensenyament d'aragonés en l'Educació Primària i Secundària juntament amb cursos de formació per al professorat que imparteix la llengua.

2.7.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de l'aragonés

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aragonés[41]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer l'aragonés com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció de l'aragonés.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aragonés[41]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	la promoció de l'aragonés.					
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral de l'aragonés en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen l'aragonés. • Establir relacions culturals amb altres	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aragonés[41]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	comunitats lingüístiques.					
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi de l'aragonés en tots els nivells que calga.	=				
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de l'aragonés que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).					=
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre l'aragonés en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien l'aragonés.					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aragonés[41]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús de l'aragonés.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers l'aragonés entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb l'aragonés entre els seus objectius.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'aragonés[41]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants d'aragonés. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent a l'aragonés.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.7.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'aragonés a Aragó

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.7.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[42] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Incloure el nom d'aragonés en l'Estatut d'Autonomia d'Aragó.

II. Altres recomanacions

b. Continuar incorporant l'aragonés en tots els nivells educatius d'Aragó.

c. Prendre mesures per a afavorir l'ús de l'aragonés en les administracions local i regional.

2.8. L'asturià

64. L'asturià no és oficial a Astúries, però hi ha diversos sectors socials que volen que ho siga. La llengua és objecte de protecció, amb el nom de bable, en l'Estatut d'Autonomia, mentre que la Llei 1/1998 fa servir la denominació bable/asturià. Els parlants insisteixen que el nom de la llengua és només asturià. Aquesta llengua s'estudia com a assignatura optativa en Primària i Secundària; en aquesta última ha de competir amb llengües estrangeres. De l'alumnat de centres públics, aproximadament el 90 % en Primària i el 80 % en Secundària aprenen asturià. Actualment, hi ha sis escoles que també ofereixen assignatures impartides en asturià. La Universitat d'Oviedo ofereix la possibilitat d'estudiar i investigar en asturià, així com un programa de postgrau de formació de professorat de Secundària. No hi ha regulacions quant a l'ús de l'asturià en l'Administració, però té presència en els organismes locals. L'Acadèmia de la Llengua Asturiana aconsella el Govern sobre assumptes de caire lingüístic. En col·laboració amb el centre de terminologia (TermAst), l'Acadèmia desenvolupa propostes de vocabulari per a diversos àmbits de la vida pública. L'asturià no s'utilitza en els mitjans de ràdio o televisió.

2.8.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció de l'asturià

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'asturià [43]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del territ*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer l'asturià com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'asturià [43]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció de l'asturià.					
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció de l'asturià.	=				
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral de l'asturià en la vida pública (educació, sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.		=			
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'asturià [43]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	de l'Estat que usen l'asturià. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.					
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi de l'asturià en tots els nivells que calga.		=			
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants d'asturià que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).					=
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre l'asturià en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta	=				

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'asturià [43]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	carta, que beneficien l'asturià.					
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús de l'asturià.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers l'asturià entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb l'asturià entre els seus objectius.		=			

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb l'asturià[43]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants d'asturià. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió referent a l'asturià.	=				

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.8.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció de l'asturià a Astúries

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.8.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[44] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Incloure el nom d'asturià en l'Estatut d'Autonomia d'Astúries.

II. Altres recomanacions

b. Reforçar l'oferta d'asturià en tots els nivells educatius.

c. Usar l'asturià en les administracions regional i local.

d. Augmentar l'ús de l'asturià en els mitjans de comunicació.

2.9. Caló

65. La situació del caló, la llengua tradicional (no territorial) de la població autòctona gitana de la península Ibèrica, encara no és clara. Hi ha, almenys, dues varietats de la llengua parlades a Espanya: el caló castellà i el caló català, de manera que fins i tot es podrien tractar com a dues llengües. D'altra banda, també podrien ser classificats com a varietats del castellà i el català amb elements lèxics del romaní. En l'últim informe d'avaluació, el Comité d'Experts va animar les autoritats a fer reviscolar el caló en el marc del Pla integral del poble gitano de Catalunya 2009-2013. Tanmateix, en el cinqué informe periòdic no consta cap informació sobre aquest compromís ni sobre el caló en general. A causa de la falta d'informació, el Comité d'Experts no està en condicions d'avaluar aquesta llengua amb la graella.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

El Comité d'Experts no té cap recomanació d'actuacions immediates per ara.

II. Altres recomanacions

a. Aclarir la situació del caló per mitjà d'estudis acadèmics amb l'ajuda dels parlants.

b. Proporcionar informació sobre la revitalització del caló.

2.10. L'extremeny a Extremadura

66. Durant la visita a Espanya, el Comité d'Experts es va assabentar de l'existència d'aquesta llengua a Extremadura a través dels representats dels parlants. A causa de la falta d'informació, el Comité d'Experts no està en condicions d'avaluar aquesta llengua amb la graella.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

El Comité d'Experts no té cap recomanació d'actuacions immediates per ara.

II. Altres recomanacions

a. Aclarir la situació de l'extremeny per mitjà d'estudis acadèmics amb l'ajuda dels parlants.

2.11. El lleonés a Castella i Lleó

67. Malgrat que el lleonés està definit com a part del patrimoni lingüístic de la comunitat de Castella i Lleó i té reconeixement en l'Estatut d'Autonomia, la llengua es troba en una situació precària. Les estimacions que hi ha quant al nombre de parlants varien entre els

25.000 i els 50.000, tot i això, no hi ha dades oficials disponibles. Malgrat els esforços continuats dels parlants, el lleonés no té presència pública a Castella i Lleó ni tampoc en l'educació, els mitjans de comunicació o l'Administració.

2.11.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del lleonés a Castella i Lleó

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el lleonés a Castella i Lleó[45]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el lleonés com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del lleonés.	=				
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del lleonés.				=	
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del lleonés en la vida pública (educació,				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el lleonés a Castella i Lleó[45]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	sistema judicial, administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el lleonés. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.		=			
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del lleonés en				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el lleonés a Castella i Lleó[45]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	tots els nivells que calga.					
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels no parlants de lleonés que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).				=	
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el lleonés en les universitats o institucions equivalents.				=	
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el lleonés.				=	
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del lleonés.				=	
7.3.	• Promoure la comprensió					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el lleonés a Castella i Lleó[45]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància envers el lleonés entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el lleonés entre els seus objectius.					
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de lleonés. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre qualsevol qüestió					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el lleonés a Castella i Lleó[45]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	referent al lleonés.					

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.11.2 Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del lleonés a Castella i Lleó

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.11.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[46] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Prendre mesures resoltes per a protegir i fomentar el lleonés a Castella i Lleó, en concret en l'educació.

II. Altres recomanacions

El Comité d'Experts no té més recomanacions per ara.

2.12. El portuguès

68. El portugués té presència històrica en el territori espanyol. N'hi ha parlants a Extremadura, però no queda clar si encara en queden a Castella i Lleó.

2.12.1. El portugués a Extremadura

69. El portugués té presència històrica a Extremadura i encara es parla a Olivenza/Olivença i altres pobles; la majoria dels parlants són persones majors. Com que la

llengua es troba en una situació molt precària, algunes iniciatives privades han posat en marxa un projecte de revitalització.

2.12.1.1. Grau d'acompliment d'Espanya amb els compromisos que té en virtut de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries respecte de la protecció i la promoció del portugués a Extremadura

Els símbols que s'utilitzen per a marcar els canvis en l'avaluació en comparació amb el cicle de cicle de seguiment anterior són els següents:

↗ millora ↙ empitjorament = sense canvis

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura [47]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
Part II de la Carta *(Compromisos que l'Estat ha d'aplicar a totes les llengües regionals o minoritàries del terr*						
Art. 7 – Objectius i principis						
7.1.*a*	Reconéixer el portugués com a expressió de riquesa cultural.	=				
7.1.*b*	Assegurar-se que les divisions administratives existents o noves no suposen un obstacle per a la promoció del portugués.					=
7.1.*c*	Prendre accions resoltes per a la promoció del portugués.				=	
7.1.*d*	Facilitar o fomentar l'ús escrit i oral del portugués en la vida pública (educació, sistema judicial,				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura [47]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	administració i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida social i econòmica, intercanvis transfronterers) i en la privada.					
7.1.*e*	• Mantindre i desenvolupar relacions, en els àmbits que preveu aquesta carta, entre les comunitats de l'Estat que usen el portugués. • Establir relacions culturals amb altres comunitats lingüístiques.		=			
7.1.*f*	Disposar les formes i els mitjans adequats per a l'ensenyament i l'estudi del portugués en tots els nivells que calga.				=	
7.1.*g*	Posar mitjans a disposició dels				=	

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura [47]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	no parlants de portugués que els permeten aprendre la llengua (adults inclosos).					
7.1.*h*	Promoure els estudis i la investigació sobre el portugués en les universitats o institucions equivalents.	=				
7.1.*i*	Promoure intercanvis entre països, en els àmbits que preveu aquesta carta, que beneficien el portugués.				=	
7.2.	Suprimir qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades quant a l'ús del portugués.	=				
7.3.	• Promoure la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país. • Promoure el respecte, la comprensió i la tolerància					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura [47]	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	envers el portugués entre els objectius de l'educació i la formació. • Fomentar que els mitjans de comunicació incloguen el respecte, la comprensió i la tolerància en relació amb el portugués entre els seus objectius.					

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura 47	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
7.4.	• Tindre en compte les necessitats i la voluntat de la comunitat de parlants de portugués. • Crear òrgans encarregats d'aconsellar les autoritats sobre					=

	El Comité d'Experts avalua els compromisos:*					
Article	Compromisos d'Espanya amb el portugués a Extremadura 47	acomplit	acomplit en part	acomplit oficialment	no acomplit	sense conclusions
	qualsevol qüestió referent al portugués.					

*El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries avalua el grau d'acompliment dels estats membres amb els compromisos assumits en virtut de la Carta de la manera següent:

Acomplit: Les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica compleixen el que disposa la Carta.

Acomplit en part: Les polítiques i la legislació compleixen de manera total o parcial el que disposa la Carta, però els compromisos només s'han materialitzat parcialment en la pràctica.

Acomplit oficialment: Les polítiques i la legislació compleixen el que disposa la Carta, però no s'ha pres cap mesura en la pràctica.

No acomplit: No s'ha pres cap mesura en les polítiques, la legislació ni la pràctica per a materialitzar els compromisos.

Sense conclusions: El Comité d'Experts no pot determinar el grau d'acompliment dels compromisos, atés que les autoritats no han proporcionat informació o no era suficient.

2.12.1.2. Recomanacions del Comité d'Experts sobre com millorar la protecció i la promoció del portugués a Extremadura

El Comité d'Experts anima les autoritats espanyoles a respectar tots els compromisos de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries que no es consideren "acomplits" (vegeu l'apartat 2.12.1.1.) i a continuar respectant els que ja ho estan. En aquest sentit, seria adient que es tinguen especialment en compte les recomanacions que s'esmenten a continuació. Les recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya tenen validesa per si mateixes;[48] així mateix, les recomanacions que es van fer com a part dels procediments de supervisió de la Carta tenen com a objectiu donar suport a les autoritats a l'hora d'implementar les mesures.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

a. Prendre mesures resoltes per a promoure i revitalitzar el portugués a Extremadura, en concret en l'educació.

II. Altres recomanacions

El Comité d'Experts no té més recomanacions per ara.

2.12.2. El portugués a Castella i Lleó

70. El portugués ha tingut presència històrica a Castella i Lleó. Tanmateix, com que el Comité d'Experts no ha rebut informació sobre l'ús o la protecció de la llengua, no pot determinar-ne la situació actual. A causa d'aquesta falta d'informació, el Comité d'Experts no està en condicions d'avaluar aquesta llengua amb la graella.

I. Recomanacions d'actuacions immediates

El Comité d'Experts no té cap recomanació per ara.

II. Altres recomanacions

a. Aclarir la situació del portugués a Castella i Lleó.

Capítol 3 [Propostes de] Recomanacions del Comité de Ministres del Consell d'Europa

Tot i que el Comité d'Experts reconeix els esforços que ha fet el Govern espanyol per a protegir les llengües regionals i minoritàries que es parlen en aquest país, a l'hora de fer l'avaluació ha preferit concentrar-se en algunes de les deficiències més importants quant a l'aplicació de la Carta. Això no obstant, les recomanacions que ha remés el Comité d'Experts al Comité de Ministres no s'han d'interpretar de manera que lleven importància a les altres observacions, més detallades, que conté l'informe i que tenen validesa per si mateixes. Les recomanacions proposades pel Comité d'Experts s'han redactat a aquest efecte.

El Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, d'acord amb l'article 16, paràgraf 4, de la Carta, proposa, segons la informació que conté aquest informe, que el Comité de Ministres faça les recomanacions següents a Espanya.

El Comité de Ministres,

D'acord amb l'article 16 de Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries,

Tenint en compte l'instrument de ratificació lliurat per Espanya el 9 d'abril de 2001;

Després d'haver pres nota de l'avaluació feta pel Comité d'Experts de la Carta en relació amb l'aplicació d'aquesta per part d'Espanya;

Després d'haver pres nota dels comentaris que van remetre les autoritats espanyoles sobre el contingut de l'informe del Comité d'Experts;

Tenint en compte que aquesta avaluació es basa en la informació que va remetre Espanya en el seu cinqué informe periòdic, la informació addicional que van proporcionar les autoritats espanyoles, la informació que van remetre organismes i associacions establits legalment a Espanya i la informació obtinguda pel Comité d'Experts durant la visita *in situ*;

Recomana que el Govern espanyol tinga en compte totes les observacions i recomanacions del Comité d'Experts i que, com a prioritats:

1. Esmene la Llei orgànica del poder judicial per tal de garantir que les llengües cooficials puguen usar-se en procediments judicials a petició d'una de les parts.

2. Faça ús de les llengües cooficials en l'Administració estatal a les comunitats autònomes.

3. Suprimisca les limitacions que té l'ensenyament en gallec a Galícia i en valencià/català a la Comunitat Valenciana.

4. Incloga els noms de les llengües de la part II en els estatuts d'autonomia de les comunitats autònomes on es parlen.

5. Aclarisca l'estat i la situació de l'àrab/dàrija a Ceuta, del caló com a llengua no territorial d'Espanya, de l'extremeny a Extremadura i del portugués a Castella i Lleó.

El Comité de Ministres convida les autoritats espanyoles a remetre una resposta sobre les recomanacions d'actuacions immediates fins a l'1 d'agost de 2020 i sobre el pròxim informe periòdic fins a l'1 d'agost de 2023.

Apèndix I: Instrument de ratificació

Situació a dia de 20/03/2019

Espanya

Declaracions contingudes en l'instrument de ratificació depositat el 9 d'abril de 2001 - Or. Spa.

Espanya declara que, als efectes dels articles esmentats, es consideren llengües regionals o minoritàries les llengües reconegudes com a oficials en els estatuts d'autonomia de les comunitats autònomes del País Basc, Catalunya, les Illes Balears, Galícia, la Comunitat Valenciana i Navarra.

Als mateixos efectes, també declara que les llengües protegides pels estatuts d'autonomia en els territoris on aquestes es parlen històricament també tenen la consideració de llengües regionals o minoritàries.

Les disposicions següents de la part III de la Carta s'apliquen a les llengües esmentades en el primer paràgraf:

Article 8:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*(i), *b*(i), *c*(i), *d*(i), *e*(iii), *f*(i), *g*, *h, i*.
- Paràgraf 2.

Article 9:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*(i), *a*(ii), *a*(iii), *a*(iv), *b*(i), *b*(ii), *b*(iii), *c*(i), *c*(ii), *c*(iii), *d*.
- Paràgraf 2, subparàgraf *a*.
- Paràgraf 3.

Article 10:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*(i), *b*, *c*.
- Paràgraf 2, subparàgrafs *a*, *b, c*, *d*, *e*, *f*, *g*.
- Paràgraf 3, subparàgrafs *a*, *b*.
- Paràgraf 4, subparàgrafs *a*, *b*, *c*.
- Paràgraf 5.

Article 11:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*(i), *b*(i), *c*(i), *d*, *e*(i), *f*(ii), *g*.
- Paràgraf 2.
- Paràgraf 3.

Article 12:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*, *h*.
- Paràgraf 2.
- Paràgraf 3.

Article 13:
- Paràgraf 1, subparàgrafs *a*, *b*, *c*, *d*.
- Paràgraf 2, subparàgrafs *a*, *b*, *c*, *d*, *e*.

Article 14:
- Subparàgraf *a*.
- Subparàgraf *b*.

Totes les disposicions de la part III de la Carta, aplicables d'acord amb els objectius i els principis definits en l'article 7, s'apliquen a les llengües esmentades en el segon paràgraf.
Període cobert: 01/08/2001 - Articles d'interés: 2, 3, 7

Apèndix II: Comentaris de les autoritats espanyoles

Una vegada examinat l'informe del Comité d'Experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries relacionat amb el cinqué informe periòdic d'Espanya sobre l'aplicació de la Carta, i segons la clàusula 16 d'aquesta, el Govern espanyol procedeix a presentar els comentaris següents.

En l'elaboració d'aquest informe s'ha sol·licitat la participació de totes les comunitats autònomes que tinguen almenys una llengua regional o minoritària, així com de les ciutats de Ceuta i Melilla i de tots els ministeris i organismes públics amb especial rellevància en aquesta matèria.

Observacions generals

El Govern espanyol continuarà esforçant-se per a dirigir la política lingüística a millorar l'aplicació dels punts de la Carta.

Aquest estiu està previst que es publique l'informe diagnòstic sobre l'ús de les llengües cooficials en l'Administració general de l'Estat. L'informe ajudarà el Govern a prendre mesures per a promoure i millorar l'ús de les llengües regionals en l'Administració general.

Situació general de les llengües regionals o minoritàries a Espanya

1. Casos de no respecte dels drets lingüístics de la ciutadania i actituds abusives dels agents de policia

Tant en la visita que va tindre lloc a Madrid el 14 de desembre com en l'informe adoptat pel Comité d'Experts l'abril de 2019, es poden trobar diverses referències a actes discriminatoris dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat cap als ciutadans només per l'ús de les llengües regionals. Durant la visita, les autoritats espanyoles van negar tindre coneixement d'aquests fets i van assegurar que en casos d'aquesta mena s'haurien pres mesures disciplinàries contra els responsables. En aquest sentit, van demanar proves dels fets, però el Comité d'Experts no en tenia, ja que la informació provenia d'algunes ONG. Com que aquests fets només estan documentats en declaracions que no constitueixen cap prova per si mateixes, demanem al Comité d'Experts que les retire o que aporte més informació.

2. Ús de les llengües regionals o minoritàries en els organismes judicials

La Llei orgànica del poder judicial (d'ara endavant LOPJ), que garanteix el dret fonamental a una protecció judicial efectiva, declarat en l'article 24 de la Constitució espanyola, reconeix el dret d'utilitzar una llengua regional en els procediments judicials. El Ministeri de Justícia espanyol entén que l'article 231 de la LOPJ s'ajusta a l'article 9 de la Carta. Aquest article permet l'ús de les llengües regionals en procediments judicials a les comunitats autònomes amb més d'una llengua oficial, sense haver de traduir-la al castellà perquè siga legalment vàlida, sempre que els efectes estiguen limitats a les regions on la llengua regional

siga oficial. L'article 9 estableix que ha de ser l'autoritat judicial qui accepte que una de les parts faça servir una llengua regional si s'assegura el dret a la tutela judicial efectiva i no implica un obstacle per al procediment.

Pel que fa a l'ús de les llengües regionals per part del personal de justícia, el Consell General del Poder Judicial (organisme públic per a jutges i fiscals a Espanya) ha signat un acord amb la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) i ja hi ha programes del Servei de Formació Contínua, el Servei de Formació de l'Escola Judicial i el Centre d'Estudis Jurídics del Ministeri de Justícia, tots els quals duen a terme accions formatives per al personal administratiu judicial, cursos de llengua inclosos.

Finalment, el Reglament 2/2011, de la carrera judicial, preveu l'avaluació del coneixement de les llengües regionals i del dret civil foral com a mèrit preferent en òrgans jurisdiccionals de determinades comunitats autònomes.

3. **En relació amb l'ús de les llengües regionals per part de l'Administració general de l'Estat (AGE),** cal destacar que es continuen fent esforços importants per a garantir el dret dels ciutadans a utilitzar les llengües regionals, especialment en aquells territoris que tenen més d'una llengua oficial.

En primer lloc, cal esmentar diverses mesures aplicables a tota l'Administració de l'Estat, tant als serveis centrals com als regionals (els situats a les comunitats autònomes): és destacable la recent aprovació de l'Acord sobre l'aplicació dels fons addicionals previstos en el II Acord per a la millora de l'ocupació pública i les condicions laborals, de 9 de març de 2018, entre el Ministeri de Política Territorial i Funció Pública i els sindicats el 5 de març de 2019. Precisament en el marc de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, aquest acord augmenta la retribució del personal de l'AGE en llocs de treball del territori d'una comunitat autònoma amb llengües regionals quan es demostre que la persona en qüestió té coneixements específics de la llengua regional. Això suposa un clar incentiu per a la formació lingüística dels treballadors públics.

Així mateix, l'INAP (Institut Nacional d'Administració Pública) continua tenint un paper important en la formació dels treballadors públics en català, valencià, gallec i basc. Continuen havent-hi cursos de formació en aquests idiomes, tal com es pot comprovar en el lloc web: https://www.inap.es/lenguas-cooficiales

Mitjançant la Resolució de 22 d'octubre de 2018, de l'INAP, es van anunciar mesures de formació per a l'aprenentatge i la millora de les llengües regionals següents: català, basc, gallec i valencià (Boletín Oficial del Estado núm. 257, de 24 d'octubre). Aquestes activitats formatives per a l'aprenentatge i la millora dels idiomes, que es duran a terme entre gener i setembre del 2019, suposen una dedicació mitjana estimada de 150 hores per als estudiants.

Es poden fer els cursos mitjançant una plataforma en línia accessible les 24 hores del dia, els 7 dies de la setmana. A més, cada alumne disposa d'un tutor per a atendre qualsevol possible problema i controlar-lo i avaluar-lo, excepte durant els mesos de juliol i agost, que es consideren festius.

El nombre de places per a cada idioma és el següent:

- Basc: 530 estudiants
- Català: 1200 estudiants
- Gallec: 625 estudiants
- Valencià: 625 estudiants

Aquests cursos, que s'adapten a les disposicions del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües (MECR) i van del nivell A1 al C1, estan dissenyats per al desenvolupament d'habilitats tant orals com escrites.

Poden participar en aquestes activitats formatives tots els treballadors públics de l'Administració general de l'Estat que presten serveis mitjançant una relació oficial, laboral o estatutària, independentment del territori on estiguen assignats, sense necessitat de coneixements previs en l'idioma.

En segon lloc, en relació amb els serveis regionals que depenen de l'Administració de l'Estat, i més concretament dels que es troben a les comunitats autònomes amb llengües minoritàries, el Ministeri de Política Territorial i Funció Pública ha realitzat una enquesta per tal d'elaborar un informe sobre la situació de les llengües regionals en l'Administració de l'Estat. L'informe, que encara no s'ha publicat, conté preguntes separades en cinc blocs temàtics:

- Habilitats lingüístiques dels treballadors

- Models impresos i normalitzats en idiomes regionals

- Cartells i rètols en idiomes regionals

- Campanyes institucionals, cartes de servei, queixes i suggeriments en idiomes regionals

- Ús dels topònims oficials quan la forma original siga en un idioma regional

De la informació proporcionada per les delegacions del govern, se'n poden extraure conclusions interessants:

- En termes generals, molts dels treballadors són competents en llengües regionals: en són més del 90 % a Galícia i a Catalunya. Només hi ha mancances al País Basc i a Navarra, però aquest fet es compensa amb traductors. La diferència entre comunitats es deu a la dificultat del basc, ben diferent del castellà, i al fet que la majoria dels treballadors públics assignats a les comunitats esmentades no són originaris de la regió, a diferència del que passa en altres llocs.

- Els models impresos i normalitzats en idiomes regionals es tradueixen en el 100 % dels casos segons molts departaments. Altres admeten que no totes les versions estan en ambdós idiomes, però el percentatge mínim que sí que es tradueix és un 25 %.

- En relació als cartells i rètols en idiomes regionals i segons la informació que ens han proporcionat, sostinguda per proves gràfiques, de mitjana se'n tradueixen el 80 %.

- Finalment, entre el 50 i el 100 % de les campanyes institucionals de les delegacions es tradueixen a la llengua regional en qüestió.

4. Mencció a la baixa freqüència de les reunions del Consell de les Llengües Oficials

El Consell de les Llengües Oficials ha mantingut cinc reunions fins ara. L'última va tindre lloc el 3 de desembre de 2018, a Bilbao, presidida per la ministra de Política Territorial i Funció Pública i amb la presència de representants del Govern basc i l'Euskaltzaindia (Reial Acadèmia de la Llengua Basca). Aquest dia, 3 de desembre, coincideix amb el dia oficial del basc. L'objectiu del Govern és tornar a fer reunions anuals.

5. Ús de les llengües regionals o minoritàries en els mitjans de comunicació

L'informe del Comité d'Experts assegura que no hi ha reciprocitat en les emissions dels programes de ràdio i televisió en català entre les Illes Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana per mancances tècniques. Però això no és correcte, atés que la Llei 7/2010, general de comunicació audiovisual, en l'apartat 4 de l'article 40, estableix que:

> "L'emissió del servei públic de comunicació audiovisual per ones hertzianes terrestres d'una comunitat o ciutat autònoma en una altra de limítrofa i amb afinitats

lingüístiques i culturals pot ser efectuada sempre que així ho acorden mitjançant conveni, i existisca reciprocitat".

De fet, aquests acords no només es preveuen com a possibilitat en l'esmentat article, sinó que en la pràctica s'han signat i executat en diverses ocasions; per això, aquelles comunitats autònomes que així ho desitgen poden fer-ho, sempre que el domini públic radioelèctric ho permeta, que resulta ser un recurs limitat.

Comentaris quant a les llengües regionals protegides per la part III de la Carta

EL BASC O ÈUSCAR AL PAÍS BASC

Secció 23

El Govern basc (a través d'HABE, l'Institut d'Alfabetització i Reeuskaldunització d'Adults) subvenciona l'activitat dels *euskaltegis* (centres d'ensenyament de basc per a adults). Aquests *euskaltegis* poden ser de propietat privada o pública (municipals, dependents dels ajuntaments). En el cas d'aquests últims, cada municipi estableix els preus dels cursos de forma autònoma mitjançant taxes, a més d'establir tarifes per a altres tipus de serveis públics municipals. D'altra banda, els *euskaltegis* privats o d'iniciativa social estableixen els preus de matrícula segons el seu balanç econòmic, factor determinant per a les condicions econòmiques que ofereixen al professorat. Per tant, cada *euskaltegi* estableix un preu diferent per a matricular-s'hi.

El Govern basc s'ha marcat com a objectiu per a la legislatura 2016-2020 fer l'aprenentatge de llengua basca fins al nivell B2 gratuït, sempre vinculat a la millora del nivell acadèmic. En aquest sentit, a tots els estudiants que aproven els cursos fins al nivell B2 (sempre que facen un curs de nivell inferior des del principi), se'ls pagarà el 100 % del cost de la matrícula, independentment de la quantitat. Les matrícules gratuïtes acabaran el 2020 i, enguany, 2019, se superarà el 80 %, amb vista al 100 %.

Secció 24

Les properes promocions de titulats en dret de les universitats basques tindran un coneixement complet del basc i això comportarà, lògicament, la incorporació gradual de jutges, fiscals i advocats bilingües a l'Administració de justícia. A més, atesa la importància en el sistema d'altres agents legals, el Govern basc subvenciona el màster d'Accés a la Advocacia en la modalitat en basc.

Secció 25

El Govern basc continua realitzant cursos de llengua per a jutges, fiscals i advocats de l'Administració de justícia (abans coneguts com a secretaris judicials) i augmentant l'oferta en la modalitat en línia.

Secció 26

Les mesures de normalització lingüística adoptades pel Departament de Seguretat i el canvi generacional que s'esdevé en l'Ertzaintza impliquen un augment notable i progressiu del coneixement de la llengua basca en aquest òrgan. El 2018, el 46,7 % de la plantilla tenia un cert nivell de competència lingüística en basc i el seu coneixement és un requisit per al 43,9 % de les dotacions. Les queixes i les iniciatives dels ciutadans sobre l'ús del basc demostren que hi ha demanda d'informació sobre el pla basc i l'ús de les llengües oficials. L'any 2016 només es van recollir 27 queixes i un any després, 17, deu menys que l'anterior. Després d'analitzar-les, hi ha dues raons principals per què la gent es queixa: la falta d'atenció en basc a les comissaries i la manca de l'idioma en els avisos escrits o anuncis públics.

Secció 27

S'ha actualitzat la informació sobre l'acreditació del coneixement de basc entre el personal del Servei Basc de Salut i el percentatge de llocs de treball on el coneixement d'aquesta llengua és obligatori. A més, hem marcat quin és el percentatge de treballadors en assistència sanitària i quin en serveis no sanitaris (administració i unitats generals).

Segons els registres de l'idioma preferit, cal aclarir i diferenciar d'una banda el total d'usuaris que ja han registrat la seua llengua preferent d'atenció i d'una altra la quantitat de pacients registrats que van optar pel basc.

Finalment, ens sembla adient deixar constància en aquest informe de la satisfacció dels pacients bascòfons a l'hora d'utilitzar el basc en els serveis assistencials. El resultat obtingut sorgeix dels resultats mitjans de les enquestes realitzades en aquests camps: atenció primària, actuacions dels serveis d'emergència i hospitalització de pacients en cures intensives.

Secció 29

El 5 de febrer de 2019, el Consell de Govern basc va aprovar un acord de col·laboració entre el Govern basc, la Diputació de Guipúscoa, la Diputació de Biscaia i la Diputació d'Àlaba per al finançament dels mitjans de comunicació en basc.

L'acord de col·laboració té els objectius següents: primerament, revisar el sistema de finançament públic d'aquests mitjans de comunicació; segonament, establir compromisos d'acord amb les competències i el pes relatiu dels mitjans de comunicació de cada territori; i, finalment, assegurar un nivell mínim de finançament públic que assegure la continuïtat d'aquests mitjans de comunicació en basc.

Com a resultat, les subvencions totals als mitjans en basc han augmentat més del 50 %. Aquest és el context de l'acord que signaran enguany el Govern basc i l'únic diari publicat íntegrament en basc, *Berria*, el qual rebrà, mitjançant aquest nou marc de col·laboració, 2,3 milions d'euros (800.000 més que l'any passat).

EL BASC A LA COMUNITAT FORAL DE NAVARRA

Secció 31

A l'anomenada àrea bascòfona de Navarra no hi ha gaires infraestructures (hospitals o atenció mèdica especialitzada, jutjats, universitats...) que puguen garantir de manera efectiva el compliment dels articles de la part III de la Carta, així que la població que viu en aquesta zona s'ha de traslladar a la capital, Pamplona, situada en l'anomenada zona mixta, per a rebre aquests serveis. Per tant, el Govern de Navarra, mitjançant el Decret foral 103/2017, de 15 de novembre, pel qual es regula l'ús del basc en les administracions públiques de Navarra, els seus organismes públics i entitats de dret públic dependents, ha regulat l'ús del basc en els serveis centrals —aquells serveis de l'Administració de la comunitat autònoma que, independentment de la ubicació, donen servei a tota la població de Navarra—. La formació d'aquests serveis centrals per a satisfer la demanda de serveis en basc es du a terme d'acord amb la planificació prevista en el I Pla estratègic del basc (2016-2019).

Secció 37

La referència a la creació de la Direcció General de Cultura - Institució Príncipe de Viana no és correcta, ja que es va crear fa més de 40 anys.

EL GALLEC A GALÍCIA

Secció 53

En el cinqué informe d'Espanya, i també durant la visita del Comité d'Experts que va tindre lloc el 10 de desembre de 2018 a Oviedo, es van aportar proves suficients que contradiuen l'afirmació que "el nivell d'aplicació de la Carta a Galícia no ha presentat millores

considerables des de l'últim cicle de seguiment". La Xunta de Galícia, com a institució pública, ha complit les seues obligacions en matèria de promoció de la llengua gallega i s'ha esforçat per a aconseguir un major grau d'acompliment de la Carta, fet que també es tradueix en un major i evident nivell de protecció i promoció del gallec en relació amb el període d'avaluació anterior. El Govern gallec té un departament específic (la Secretaria General de Política Lingüística) que té com a finalitat promoure, planificar, coordinar, dirigir i aplicar polítiques lingüístiques dirigides a la promoció i el desenvolupament social del gallec. Aquest departament va destinar més de 15 milions d'euros en aquest sentit en el període a què es fa referència. Per tant, és difícil corroborar una afirmació tan genèrica i poc fonamentada com la citada i que, en certa manera, perverteix, per la simplificació, tota una política de promoció de la llengua gallega que ha sigut aplicada durant els anys a què es fan referència.

En relació amb el fet que els estudis sociolingüístics mostren una disminució del nombre de parlants, la Xunta admet que hi ha una lleu disminució del nombre global de parlants de gallec, d'acord amb les dades sociolingüístiques disponibles (Enquesta de les condicions de vida de les famílies de l'Institut Gallec d'Estadística), però també cal remarcar que aquesta disminució s'ha produït sobretot entre les persones que no han tingut educació en gallec, és a dir, les nascudes abans del 1970, i en una mesura molt menor en els altres grups d'edat, en què es pot dir que el nombre es manté.

A banda, les dades disponibles mostren un canvi en el paradigma social: s'ha passat d'una societat monolingüe, o bé en gallec o bé en castellà, a una en què el bilingüisme augmenta. Aquest procés resulta especialment evident en l'adquisició de la primera llengua: el bilingüisme inicial ha augmentat en un 13,4 %. Una altra dada indicativa és que als nuclis de població de més de 50.000 habitants hi ha un estancament en el procés de reducció del nombre de xiquets que tenien el castellà com a única llengua inicial.

Com a resum, podem dir que:

• Les tres quartes parts dels gallecs parlen gallec en major o menor mesura, fet que el converteix en la llengua regional amb major taxa d'ús. Alguns estudis sociolingüístics que predeien la situació del gallec a mitjà termini demostren que la llengua està sana.

• La presència del gallec en la docència ha augmentat en els darrers deu anys. Quasi tots els estudiants reben classes (a més de l'assignatura de llengua gallega mateixa) en gallec.

• Tot i que caldria millorar la transmissió intergeneracional, la majoria dels pares i les mares encara parlen gallec als fills i, per tant, el gallec és la llengua predominant en aquest àmbit.

Com s'ha esmentat anteriorment, la presència del gallec en l'educació ha augmentat en els darrers deu anys. Quasi tots els estudiants que cursen estudis no universitaris a Galícia reben classes (a banda de l'assignatura de llengua gallega) en gallec.

En aquesta comunitat, l'ensenyament de la llengua gallega queda establit per les disposicions del Decret 79/2010, de 20 de maig, per al multilingüisme en l'ensenyament no universitari de Galícia. Els principis inspiradors són:

- Garantir l'adquisició d'una igualtat de competències en les dues llengües oficials de Galícia.

- Garantir el màxim equilibri possible en les hores setmanals i les assignatures impartides en les dues llengües oficials de Galícia, amb l'objectiu d'assegurar l'adquisició de les mateixes competències en cada una.

- Adquirir un coneixement eficaç en llengües estrangeres en el marc general de promoció del multilingüisme en el sistema educatiu de Galícia.

- Fomentar la dinamització de la llengua gallega en els centres educatius. És obligatori crear un equip per a dinamitzar la llengua gallega, que tinga com a objectiu dissenyar i aplicar programes de promoció de la llengua gallega.

En Preescolar:

- La llengua que utilitzen els professors és la que predomina entre els estudiants.

- Es dona atenció individualitzada als estudiants, tenint en compte la seua llengua materna.

- Tots els centres han d'incloure en el seu projecte lingüístic totes les mesures necessàries per a garantir que els estudiants adquirisquen, de forma oral i escrita, competències en els dos idiomes.

En l'Educació Primària:

- El gallec és obligatori en les assignatures de Ciències Socials i Ciències Naturals.

- Cada centre educatiu, d'acord amb el procediment establit en la normativa, decideix l'idioma en què s'impartiran la resta d'assignatures de cada curs. Aquest procés s'establirà cada quatre cursos acadèmics.

- Es garanteix que les assignatures en llengua gallega i castellana es distribuiran en el mateix percentatge d'hores setmanals.

En l'Educació Secundària Obligatòria:

- Les assignatures de Biologia i Geologia i també Geografia i Història són obligatòries en gallec; ambdues són de contingut científic i requereixen un ampli coneixement del lèxic dels àmbits científics.

- Cada centre educatiu, d'acord amb el procediment establit en la normativa, decideix l'idioma en què s'impartiran la resta d'assignatures de cada curs.

En Batxillerat:

- Cada centre educatiu, segons el procediment establit en la normativa, determina una oferta equilibrada amb el mateix percentatge d'assignatures en gallec i castellà.

- Aquest procés es realitza cada quatre anys.

En Formació Professional:

- Cada centre educatiu, segons el procediment establit en la normativa, estableix una oferta equilibrada d'assignatures i mòduls en gallec i castellà.

- En tots els mòduls es garanteix que els estudiants coneguen el vocabulari específic en les dues llengües oficials.

A Galícia hi ha una única línia en l'educació pública i està prohibit separar els estudiants per raó de llengua (article 13.3 de la Llei 3/1983, de normalització lingüística). En aquest model educatiu, la llengua gallega és la llengua principal d'ensenyament. La Llei estableix una distribució per percentatges i no preveu la possibilitat d'aplicar el model d'immersió lingüística total. Així, el model gallec es regeix per aquests principis:

- Distribució del pla d'estudis en els dos idiomes oficials. Es garanteix que les assignatures tinguen assignades el mateix percentatge d'hores a la setmana en gallec i en castellà.

- Impartir fins a un màxim d'un terç de l'horari setmanal en idiomes estrangers.

- El professorat ha de fer servir com a llengua principal la predominant entre els estudiants.

Aquest model lingüístic és responsable dels excel·lents resultats que mostren els estudis sociolingüístics sobre l'ús i el coneixement de la llengua gallega entre la població jove de Galícia (entre 15 i 29 anys): més del 95 % entenen el gallec oralment i per escrit. i aproximadament el 90 % afirma tindre prou capacitat o molta per a parlar-lo i escriure'l.

OCCITÀ

Secció 59

Pel que fa a la recomanació d'acció immediata del Comité d'Experts per a "garantir l'educació en aranés en tots els nivells adequats", el Govern de Catalunya entén que es tracta d'un error d'interpretació en relació amb la situació de la llengua aranesa en les institucions educatives. Aquestes garanteixen plenament que l'idioma propi de la Vall d'Aran s'aprenga juntament amb el català i el castellà. El coneixement de l'occità aranés és obligatori per als professors i és un idioma vehicular per a l'ensenyament a les escoles, de manera que els estudiants són capaços d'utilitzar les tres llengües oficials quan acaben la formació. Per tant, el Govern de Catalunya pot assegurar que aquesta recomanació es compleix.

Comentaris quant a les llengües regionals protegides per la part II de la Carta

L'ARAGONÉS I EL CATALÀ A ARAGÓ

Secció 50 i 63

A. Incorporació de l'aragonés als mitjans de comunicació (7.1.*d*)

El 5 de maig es va iniciar l'emissió d'un programa setmanal gravat totalment en aragonés (Charrín Charrán), per primera vegada en la història de la televisió regional aragonesa.

B. Educació per a adults (7.1.*g*)

Aprovació de la Llei 2/2019, de 21 de febrer, d'aprenentatge al llarg de la vida adulta a la comunitat autònoma d'Aragó.

Aquesta nova llei d'aprenentatge al llarg de la vida adulta respon a les noves necessitats de l'era digital, tant pel que fa a formar ciutadans amb les competències i habilitats necessàries per a desenvolupar els llocs de treball del futur com per crear una ciutadania activa, participativa, receptora de drets i deures i capaç de construir una societat més justa i inclusiva.

Tot això dins del context singular del territori aragonés, amb una població molt dispersa i amb tendència a l'envelliment, en molts casos analfabeta en la seua pròpia llengua, i amb algunes zones rurals amb una taxa demogràfica molt baixa, a la qual cal donar una resposta educativa de qualitat que reforce el desenvolupament personal i comunitari i permeta complir l'objectiu 4.6 de la Declaració d'Incheon.

Article 6. Mesures educatives.

Per a assolir la finalitat i els objectius previstos en aquesta llei, es duran a terme les accions següents:

- Formació per al desenvolupament personal i la participació en la vida social i cultural, amb especial incidència en la cultura aragonesa i les *llengües pròpies.*

Article 8. Programes i itineraris.

Els programes i itineraris següents es consideren prioritaris:

a) Programes de formació inicial de persones adultes, des de l'alfabetització en *llengua materna, especialment en les llengües pròpies*, l'adquisició i actualització de les competències clau, l'adquisició d'idiomes i coneixements bàsics i funcionals sobre tecnologies de la informació i la comunicació fins a l'obtenció de la titulació bàsica del sistema educatiu.

e) Itineraris que promoguen el desenvolupament personal, la participació social i ciutadana, els valors democràtics i solidaris, la formació cultural, musical, artística i de diferents

idiomes, *llengües pròpies* i llenguatges, la igualtat d'oportunitats entre homes i dones així com la salut i consum, l'envelliment actiu i la cura i respecte del medi ambient.

Article 21. Definició

El sistema integrat d'aprenentatge per al desenvolupament personal i social és el conjunt de programes, accions formatives i d'aprenentatge que faciliten a les persones adultes seguir processos d'adquisició de continguts i competències personals i socials per a la consecució de la titulació en Educació Secundària Obligatòria o de Batxillerat, l'accés als ensenyaments del sistema educatiu espanyol, l'adquisició de les competències clau, idiomes, inclòs l'espanyol com a llengua nova i les *llengües pròpies*, competències digitals i aprenentatges que afavorisquen la participació ciutadana, la inclusió social i la millora educativa a través d'una oferta flexible i adequada als interessos i les necessitats de la població adulta.

Article 23. Oferta dins del sistema integrat d'aprenentatge per al desenvolupament personal i social

L'oferta per al sistema integrat d'aprenentatge per al desenvolupament personal i social es divideix en propostes d'ensenyament presencial, semipresencial i a distància que incloguen:

e) Programes per a l'adquisició de competències lingüístiques en idiomes, *llengües pròpies d'Aragó* i en espanyol per a persones estrangeres.

Article 26. Formació i integració lingüística en idiomes

3. El departament competent en matèria d'educació no universitària haurà de fomentar l'espanyol en persones estrangeres amb l'objectiu que l'adquisició i l'ús d'aquesta llengua faciliten la integració, la inclusió i la inserció social i laboral, i haurà de fomentar igualment l'ensenyament de les *llengües pròpies d'Aragó*. Per a aconseguir-ho, s'establirà una oferta flexible a través de les escoles oficials d'idiomes, els centres d'educació de persones adultes, els agents socials i altres entitats col·laboradores de la comunitat autònoma d'Aragó, que s'adequarà als interessos i necessitats de la població adulta.

C) Participació en el programa europeu "POCTEFA LINGUATEC" (7.1.l)

El projecte "EFA 227/16 LINGUATEC" es va aprovar en la segona convocatòria del POCTEFA amb un pressupost de 1.225.500 euros i està cofinançat en un 65 % pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) a través del Programa Interreg V-A Espanya-França-Andorra (POCTEFA 2014-2010). L'objectiu del POCTEFA és reforçar la integració econòmica i social de la zona fronterera Espanya-França-Andorra. Aquest fons es dirigeix al desenvolupament d'activitats transfrontereres econòmiques, socials i ambientals mitjançant estratègies conjuntes a favor d'un desenvolupament territorial sostenible.

El projecte europeu EFA 227/16/LINGUATEC, "Desenvolupament de la cooperació transfronterera i la transferència de coneixement sobre tecnologies lingüístiques", té l'objectiu de desenvolupar, mostrar i difondre nous recursos, eines i aplicacions lingüístiques innovadores que milloren el nivell de digitalització de l'aragonés, el basc i l'occità. En aquest sentit, disposa d'un consorci format per sis organitzacions:

1. ELHUYAR FUNDAZIOA

2. LO CONGRÈS PERMANENT DE LA LENGA OCCITANA

3. UNIVERSITAT DEL PAÍS BASC / EUSKAL HERRIKO UNIBERSITATEA

4. CNRS (CENTRE NATIONAL DE LA RECHERECHE SCIENTIFIQUE) - DELEGATION REGIONAL MIDIPYRENEES

5. EUSKALTZAINDIA - REIAL ACADÈMIA DE LA LLENGUA BASCA

6. SOCIEDAD DE PROMOCIÓN Y GESTION DEL TURISMO ARAGONÉS, S.L.U.

La cooperació transfronterera permetrà transferir coneixements i desenvolupar solucions lingüístiques amb potencial de mercat que beneficien els professionals de la llengua i faciliten l'accés multilingüe als continguts i promourà el desenvolupament d'un clúster transfronterer de tecnologies lingüístiques.

Gràcies a la col·laboració de les sis organitzacions associades al projecte, es preveu obtindre els resultats següents:

• Un full de ruta de digitalització de l'aragonés.

• Cinc nous recursos lingüístics (occità: lèxic monolingüe i bilingüe occità /

altres idiomes, anàlisi morfosintàctica i sintàctica; basc: reconeixement de veu)

• Huit eines d'idioma desenvolupades o millorades (síntesi vocal de l'occità, l'aragonés i el basc d'Iparralde, detector de text de l'occità i les seues varietats, traducció automàtica francés-occità, espanyol-basc i espanyol-aragonés).

• El desenvolupament de sis aplicacions innovadores: barra d'eines descarregables per a la traducció automàtica de llocs web, una aplicació per a la traducció automàtica d'SGC, una aplicació per a la traducció automàtica entre idiomes dels Pirineus, un manual digital de basc unificat, un diccionari d'aragonés en línia i un motor de cerca semàntic multilingüe.

• Un acord universitat-empresa per a la comercialització de solucions.

D) Intercomprensió entre llengües regionals aragoneses (7.3)

- Participació de professors de català en el seminari per a professors d'aragonés.

- Participació de professors d'aragonés en el seminari per a professors de català.

- Participació en els concursos de lectura en públic: s'han creat algunes categories d'idiomes regionals que abans no existien.
- Setmana trilingüe entre estudiants aragonesos i catalans al poble recuperat de Búbal.

- Gravació de la cançó Únicos/Únics, originalment en aragonés, traduïda al català per professors i estudiants de Vall-de-Roures i Fraga.

EL LLEONÉS A CASTELLA I LLEÓ

Secció 67

Per a complementar la informació proporcionada en el cinqué informe, s'han de tindre en compte les dades següents:

Des de la Junta de Castella i Lleó s'han desenvolupat diferents activitats per a millorar la promoció cultural del lleonés a Lleó i Zamora principalment a través de les biblioteques públiques:

1. BIBLIOTECA PÚBLICA DE LLEÓ

La Biblioteca ha anat adquirint sistemàticament totes les publicacions en lleonés per a preservar la producció bibliogràfica en aquesta llengua per a la posteritat i posar-la a disposició qui vulga aprendre-la.

A continuació s'exposen alguns exemples d'iniciatives realitzades en aquest centre:

A) El 2016:

- Exposició bibliogràfica sota el títol "De la fala al sentiment: una visita a la nostra *llingua*", en què es van exposar obres en lleonés i estudis sobre la llengua lleonesa publicats a les quatre àrees en què es parla: Lleó, Zamora, Astúries i Miranda Do Douro.

B) El 2017:

- El 31 d'octubre va tindre lloc la presentació del llibre *Rellatos y poemas* de La Caleya, de la directora general de Polítiques Culturals, Mar Sancho Sanz. L'obra recull històries i poemes premiats per l'associació La Caleya en els concursos celebrats anualment entre el 2011 i el 2015. L'edició del llibre va ser finançada per la Junta de Castella i Lleó.

C) El 2018:

- A l'abril: presentació del llibre *Llión máxicu: Pequeña mitoloxía llionesa*, a càrrec de María Teresa García Montes.

- Durant la segona meitat d'octubre i la primera de novembre de 2018, s'han realitzat diverses activitats culturals a la Biblioteca Pública de Lleó sota el títol "Trobades amb tradicions lleoneses", amb l'objectiu de promoure, defensar i difondre el patrimoni lingüístic autòcton de Lleó. Les activitats organitzades van ser:

• El 18 d'octubre, el taller "El Cancionero de León y la Música Popular en las diferentes comarcas de León" a càrrec de Diego Gutiérrez, Rodrigo Martínez i Alberto Flecha. Aquesta activitat tenia com a objectiu revisar el ric i variat repertori liricomusical dels diferents territoris de Lleó. Hi van participar 96 persones, que van omplir la sala d'actes de la Biblioteca.

• El 25 d'octubre es va celebrar la conferència "Bruxas y meigas andan xuntas", a la qual van assistir 24 persones. Nicolás Bartolomé Pérez va mostrar a Astúries i a Lleó la seua visió sobre els éssers mitològics del Regne de Lleó, com ara els follets, les mores encantades, els *reñubeiros*, els gegants i altres éssers de fantasia.

• Per a acabar, el 7 de novembre es va projectar la pel·lícula *Territoriu de bandolerus*, dirigida per Néstor del Barco i José Ignacio Cobos; el primer hi va acudir. La presentació de la pel·lícula va ser a càrrec de Miguel Ángel Barajas i hi van assistir 67 persones. La pel·lícula, rodada en dialecte serradillà, classificat en la branca lingüística del lleonés oriental, narra la vida del bandoler El Cabrerín, que va viure durant el segle XIX

2. BIBLIOTECA PÚBLICA DE ZAMORA

La Biblioteca col·labora cada any amb l'associació cultural FURMIENTU i acull les Jornades de Cultura Tradicional, que inclouen activitats en lleonés.

La XIV edició va tindre lloc al gener del 2016. La cloenda de la conferència va correspondre a José Alfredo Hernández, representant d'El Teixu, una associació dedicada a la promoció de la llengua asturiana i les seues varietats. Aquest va explicar les activitats que du a terme el grup, amb presència des d'Astúries fins a Zamora, i va comentar la traducció de la senyalització en lleonés.

Al febrer de 2017 va tindre lloc la XV edició. La conferència "Aire, fuego y deseo: falantes en llionés" va estar a càrrec de Juan Carlos García Hoyuelos, poeta i defensor de les llengües minoritàries, particularment del lleonés, l'aragonés i el judeocastellà. L'acompanyava el duo folk Tarna, de Lleó.

La XVI edició, el 2018, va donar visibilitat a les publicacions aparegudes els darrers mesos en lleonés. L'expert en història del Regne de Lleó Ricardo Chao i l'il·lustrador Ricardo Escobar van presentar el llibre *Esbardu. Vocabulariu llionés ilustráu*. A més, es va presentar l'edició d'*El habla de la tierra de Aliste*, de José María Baz, el llibre més complet sobre el

dialecte d'aquesta regió, en una taula redona en què van participar, entre altres, Juan Carlos González Ferrero (professor de Llengua i Literatura Espanyoles a l'IES Cardenal Pardo de Tavera de Toro i investigador durant més de 30 anys sobre llengua i cultura material de la província de Zamora) i els membres de FURMIENTU Alfredo Hernández Rodríguez i Pedro Gómez.

La revista *El Llumbreiru* continua disponible a la Biblioteca. Al mateix temps, tots els títols que recomana aquesta associació en la secció "Bibliografia" del seu lloc web continuen disponibles en la secció de fons local de la Biblioteca.

LA FALA I L'EXTREMENY A EXTREMADURA

Secció 58 i 66

Ara per ara, tres idiomes minoritaris conviuen amb el castellà a Extremadura: el portugués d'Olivença, la fala i l'extremeny. Les tres són reconegudes com a tals per organitzacions internacionals com la UNESCO o SIL International.

LA FALA

- Situació de la llengua

• La fala (en les tres varietats: *valverdeiru*, *mañegu* i *lagarteiru*) és la llengua materna d'unes 10.000 persones.

• Es parla als municipis de Valverde del Fresno, San Martín de Trevejo i Eljas i la principal forma de transmissió de la llengua és la família.

- Antecedents

• Durant el segle XX, aquesta llengua no estava ben considerada per motius polítics; hui en dia es fan esforços per a combatre aquesta idea.

• L'any 2001 va ser reconeguda com a bé d'interés cultural d'Extremadura.

• S'han fet conferències i seminaris per a fomentar-ne el creixement.

• Diverses universitats espanyoles i internacionals l'estudien.

- Situació actual

• Alguns ajuntaments ofereixen tallers de formació per a turistes i locals.

• Es duen a terme activitats culturals vinculades a la fala, com ara concursos literaris, felicitacions nadalenques, edició de llibres, creació de glossaris i fins i tot un canal de YouTube: "Isu lo se di".

• Se n'ha millorat l'ortografia. S'ha normalitzat totalment en les xarxes socials, en què el bilingüisme (juntament amb el castellà) no suposa un problema per a la comunicació.

• L'Escola Oficial d'Idiomes de Càceres desenvolupa cursos d'aquest idioma.

• El Centre de Professors i de Recursos d'Hoyos ha estat desenvolupant cursos de formació per a professors de la regió i de la resta d'Extremadura.

EXTREMENY

L'extremeny, *estremeñu* o *castúo* és la llengua romànica parlada principalment en la part occidental d'Extremadura, de nord a sud, amb diversos focus aïllats en la part oriental com Serradilla, Orellana o Las Villuercas, però també en regions del sud de Salamanca, als Montes de Toledo o al nord de Huelva. Pertany al grup de llengües peninsulars occidentals com el gallec, el portugués, l'asturià o el lleonés i, concretament, forma part de la família asturlleonesa.

Des de finals del segle XIX apareix per escrit, de la mà de José María Gabriel y Galán així com de Luis Chamizo, que popularitza el nom de *castúo* gràcies a l'obra *El miajón de los castúos.*

- Sistema educatiu:

L'extremeny no està present en el sistema educatiu d'Extremadura, però es realitzen activitats extraescolars relacionades amb la cultura extremenya durant el Dia d'Extremadura o la Setmana d'Extremadura en l'escola; de la mateixa manera, alguns centres de professors i recursos comencen a organitzar cursos per a docents sobre la cultura extremenya.

El col·lectiu OSCEC (Òrgan de Seguiment i Coordinació de l'Estremeny i la seua Cultura), constituït com a associació, ha desenvolupat una ortografia estàndard i diversos materials per a l'estudi i la difusió de la llengua.

- Reconeixement internacional:

Diverses organitzacions internacionals reconeixen l'extremeny com a idioma i li assignen un codi propi. Entre altres:

• La UNESCO: En l'*Atles de les llengües del món en perill*, s'esmenta l'extremeny dins de l'asturlleonés, i es classifica com a "en clar perill d'extinció", ja que la transmissió només és oral.

• SIL International: Aquesta organització nord-americana assigna el codi EXT a l'extremeny d'acord amb la norma ISO 639-3.

- Activitats diverses al voltant de l'extremeny:

Hi podem trobar de premsa, literatura, música, poesia, ràdio o programes de televisió, així com associacions dedicades a la promoció de la llengua. Aquests en són alguns exemples:

Literatura: alguns dels projectes més recents en què es té en compte l'extremeny són:

- *Aire, fuego y deseo*. Juan Carlos García Hoyuelos. Traduccions de l'OSCEC.

- *Cuentos de Iberia*. Llibres L'Encobert. Amb la col·laboració de l'OSCEC.

- *La nueva literatura en estremeñu* (I i II), publicat per l'OSCEC.

- *La Huélliga*. Cruz Díaz Marcos.

La Biblioteca Virtual Extremenya posa a disposició un gran fons de literatura extremenya en aquest lloc: *http://literaturaextremena.blogspot.com/*

Escriptors: Hui en dia, al voltant d'un miler de persones entre lingüistes, poetes i autors en general escriuen en extremeny. Però, de moment, la majoria són independents i no s'ajusten a l'estàndard de l'OSCEC. A més a més, a través de les xarxes socials hi ha persones que aprenen extremeny gràcies a l'ortografia publicada per l'OSCEC.

Cal destacar els notables Luis Chamizo i José María Gabriel y Galán, però també n'hi ha d'altres, com ara José María Alcón Olivera, Cruz Díaz Marcos, els germans Herrero Uceda o Luisa Durán. En el següent enllaç podeu trobar una llista d'escriptors en extremeny:

http://literaturaextremena.blogspot.com/se_arch/label/2.LISTAD0%20DE%20ESCRITORES

Recerca: Els lingüistes i investigadors més destacats en extremeny s'han reunit al voltant de grups com Huéyebra Castúa, Amigos del Extremeño, APLEX i, ara, OSCEC. Alguns continuen treballant de manera independent, com ara Antonio Garrido, traductor d'*El petit príncep,* o Javier Feijóo. També cal esmentar-ne d'altres com ara Nicolás Valle.

Recursos lingüístics: els diccionaris són probablement els més importants. Entre els editats en paper, destaquem el *Diccionario extremeño* del professor Antonio Viudas Camarasa, publicat el 1980 pel Servei de Publicacions de la Universitat d'Extremadura. Així mateix, Ismael Carmona García, com a president de l'OSCEC, va publicar el 2017 un diccionari espanyol-extremeny amb unes 5.000 entrades.

Es pot trobar un catàleg del material publicat en relació amb la dialectologia extremenya en: https://dialectologiaextremenas.blogspot.com/ de Manuel Trinidad, investigador i compilador de tot allò relacionat amb la cultura extremenya i coordinador de la Biblioteca Virtual Extremenya.

Traduccions: Hi ha traduccions a l'extremeny d'obres importants com *El petit príncep*, capítols del *Quixot*, l'Evangeli de Sant Joan o la Constitució espanyola.

Música: Ara mateix hi ha diverses bandes de música que canten en extremeny, com és el cas d'Anhinojo Folk o El Pelujáncanu. Hi ha bandes de folk que toquen cançons tradicionals en extremeny. El problema és que aquestes cançons que es compilaren durant el segle XX es van traduir al castellà i en alguns casos les originals no han sobreviscut.

Premsa escrita: en el període 2013-2015 s'han fet reportatges setmanals en extremeny en *El Periódico de Extremadura*.

Televisió: El 2018 hi ha hagut seccions breus en extremeny en Canal Extremadura, la televisió regional, amb el nom d'"Escuela de Extremeño". També en programes d'abast nacional com Comando Actualidad, de TVE.

Teatre i cinema: Pel que fa al teatre, cal destacar l'obra de Luis Chamizo anomenada *Las brujas*, que encara està en cartellera. En relació amb el cinema, l'experiència pionera ha estat *Territoriu de Bandolerus*, un film rodat en *serraillanu*, el dialecte de Serradilla (La Serraílla).

ASTURIÀ I GALLEC-ASTURIÀ

Secció 56 i 64

Cal aclarir algunes qüestions sobre l'avaluació del Comité d'Experts en relació amb la secció sobre els idiomes d'Astúries:

L'apartat 7.1.*g*, referit a l'ensenyament d'adults no competents en la llengua en particular, tant en el cas de l'asturià com del gallec-asturià, apareix com a "sense conclusions". Primerament, en el cinqué informe d'Espanya hi havia informació sobre cursos de gallec-asturià per a adults que s'organitzen en col·laboració amb entitats públiques i privades.

Segonament, tot i que no s'esmentava en l'informe, els serveis municipals de normalització lingüística, en gran part amb el suport d'ajudes públiques, organitzen cursos d'aprenentatge d'asturià per a adults. Els centres d'educació per a adults també ofereixen i imparteixen l'assignatura de llengua asturiana.

Pel que fa al text introductori sobre l'asturià, hem trobat un error en les dades que s'ofereixen sobre el percentatge d'estudiants que estudien aquesta assignatura en l'Educació Primària i Secundària. El 90 % en Primària i el 80 % en Secundària corresponen al percentatge de centres en què s'ofereix l'assignatura. El percentatge d'alumnes que s'hi matriculen és, tal com s'explica en l'informe, d'un 50 % en Primària i d'un 12 % en Secundària.

Finalment, en les conclusions s'afirma que l'asturià no s'utilitza en els mitjans de comunicació, però l'apartat 1.4 del nostre informe explica amb detall els espais per a

aquesta llengua que hi ha en la ràdio pública asturiana i totes les ajudes per a promoure la producció de programes en aquest idioma en mitjans privats.

---

[1] Aquest document s'ha classificat com a restringit en la data d'emissió. D'acord amb la decisió dels delegats (CM/Del/Dec(2001)765/10.4), es desclassificarà després que el Comité de Ministres l'examine.

[2] https://rm.coe.int/16806f0658

[3] El capítol 2 tracta de manera detallada la situació de cada un d'aquests idiomes.

[4] Les graelles d'aquest capítol tracten els possibles canvis en les polítiques, la legislació i l'aplicació pràctica en relació amb els períodes de seguiment anteriors. Fins i tot sense canvis d'aquesta mena i en casos excepcionals, el Comité d'Experts es reserva el dret de revisar les avaluacions dels períodes de seguiment anteriors, en cas de, per exemple, obtindre informació nova.

[5] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[6] Previst per l'article 10.3.*a*

[7]Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal.

[8] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[9] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[10] Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal a la comunitat autònoma.

[11] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[12] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[13]Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal.

[14] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[15] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[16] Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal.

[17] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[18] http://www.avl.gva.es/documents/31983/0/Dictamen+sobre+els+principis+i+criteris+per+a+la+defensa+de+la+denominaci%C3%B3+i+l%E2%80%99entitat+del+valenci%C3%A0/986f8d4d-89b2-4a12-826c-c7386f92f289

[19] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[20] Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal.

[21] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[22] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[23] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[24] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[25] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[26] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[27] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[28] Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal a la comunitat autònoma.

[29] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[30] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[31] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[32] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[33] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[34] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[35] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[36] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[37] Tot i que l'Administració regional sol complir els requisits de l'article 10.4.*b*, la valoració com a "acomplit en part" és conseqüència principalment de defectes de responsabilitat per part d'organismes de l'Administració estatal a la comunitat autònoma.

[38] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[39] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[40] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[41] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[42] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[43] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[44] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[45] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[46] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6

[47] Per a facilitar la lectura del document, les disposicions de la Carta apareixen de manera abreujada i simplificada. La versió completa de cada disposició es pot consultar en la pàgina web de l'Oficina del Tractat: http://www.coe.int/en/web/conventions/ (tractat n. 148).

[48] https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1bea

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c9c11

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d20de

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d98c6